LENİN VE LENİNİZM

Sadrettin Celâl
Şevket Süreyya
Luzovsky
Pierre Pascal
Zinoniev

Salkımsöğüt

Aydınlık Külliyatı
10

Bütün dünya işçileri birleşiniz!

Lenin ve Leninizm

Hayatı, şahsiyeti, hakkındaki mütalaalar

Cihan Biraderler Matbaası
1924

Çeviriyazı: Elmas Şahin

Lenin ve Leninizm

Salkımsöğüt Yayınları. 8
Düşünce Eserleri Dizisi: 1
Lenin ve Leninizm

1.bs. Ankara 2005

Salkımsöğüt Yayınları
Cumhuriyet Cad. Kuloğlu Mah. Kâmilağa Sok. 31 / C
Tel & Faks: 0442. 2356570
Erzurum
www.salkimsogut.com

ISBN: 975-98960-8-7

Kapak Tasarımı: Elmas Şahin& Mustafa Kurt
Baskı: Devran Matbaacılık &Yayıncılık
Necatibey Cad. 31 / C 06440 Sıhhıye / ANKARA
0312.2293662
© Bu kitabın her türlü yayın hakları Salkımsöğüt Yayınevi'ne aittir.
Hiçbir şekil ve teknikle kısmen veya tamamen çoğaltılamaz.

"Kim daha ileriyi iyi görürse o; diğerleri üzerine hükmeder."
-Pakrovsky-

İÇİNDEKİLER

BİRKAÇ SÖZ **6**
LENİN **8**
LEİN VE LENİNİZM **32**
KARL MARX VE LENİN **33**
TÜRKİYE CUMHURİYETİ MİSALİ: **36**
LENİN İNKILÂPÇI: **37**
LENİN MÜTEFEKKİR: **39**
LENİNİZM VE SOSYAL DEMOKRASİ: **41**
LENİN, PROLETARYA DİKTATORASI DİĞER İKTİSADİ POLİTİKA: **46**
LENİN'İN SEVKÜ'L-CEYŞ DÜSTURLARI **49**
LENİN, HÜSN-Ü AHLÂK NUMUNESİ **53**
LENİN'İN ÖLÜMÜ VE TÜRKİYE'DE UYANDIRDIĞI İNTİBA: BİR MÜTÂLAA **57**
LENİN'İN ÖLÜMÜ HAKKINDA İLK HABER: **58**
LENİN'İN CENAZE MERASİMİ **64**
RUS KİLİSESİ VE LENİN **65**
BİZİM İÇİN KIYMETLİ BİR VESİKA **67**
"KAMENEV'İN NUTKU" **67**
SÖZLÜK **68**

Birkaç Söz

" Biz; takdir seslerini dostlarımızın metih ü senalarından değil, düşmanlarımızın kin, garez dalgalarından duyarız!"

Bu kitabı " Lenin" için neşrediyoruz.

Bu kitabı öyle bir adamın hatırası yad edilsin diye neşrediyoruz ki o; yeryüzünde zıddiyetlerin iki müthiş kutup olup da birbirlerini imha edecekleri, Avrupa'da medeniyetin Babil harabelerine döneceği, hulâsa tarihin üzerinde "kün-fe-yekün" feryadının çalındığı bir anda beşere bir " bas ü ba'de-l-mevt" mucizesi gösterdi. Sermayenin ve sınıfı zıddiyetlerin hükümranlıkları âleminden, say'in ve ahengin hükümran olduğu bir âleme taşmak için "İleri!" kumandasını verdi.

Lenin, zulümden ve istismardan bunalmış, yollar, fabrikalar, vapurlar, yeraltı madenleri ve "müstemleke" denilen zindanlarda insanlığından kaçmış yüz milyonlarca beni beşere kuvvet, ümit ve heyecan sundu.

Lenin, arzın ve tarihin bi-şübhe en büyük, en hayırkâr ve en sevgili insanlarından biridir. Yeryüzünde Lenin'den ve Lenin'in arkadaşlarından başka her yabancıdan zulüm ve hıyanet gören Türkiye için aziz ve kıymettar bir ölüdür.

Biz Lenin'i; tanıtmak ve yad etmekle büyük ve milli bir minnettarlığın hissemize düşen kısmını eda ediyoruz. Lenin; Rusya'nın değil, Avrupa'nın değil, Sibirya vadilerinden Vestephalya ve California madenlerine, Afrika ve Avustralya ormanlarına, Hind ve Çin içerilerine kadar bütün dünyanın herkesin, temiz ve doğru olan, kendi, kendi say'iyle yaşayan her beni beşerin Lenin'idir.

Hayatında mücadelenin ve cehtin bir timsali olan Lenin, ölümünden sonra baştanbaşa bir mefkûre olacaktır.

Onu her zaman yâd edelim ve tanıyalım...

LENİN

(Vladimir Ilyich Ulyanov)

Lenin öldü.. Yirminci asrın en yüksek en hayırkâr dehâsı söndü..

Lenin; bir buçuk milyon Rus işçisinin omuzlarında medfen-i ebedisine götürülüyorken, bütün cihân proletaryası, ve Şark'ın bütün mazlum milletleri bu büyük ulu için göz yaşları döküyorlardı..

O Lenin'i ki, Sibirya'nın Türkistan'ın ıssız ovalarından, Buhara'nın, Hindistan'ın, Çin'in en ücra köşelerinden kalkan binlerce insanlar; büyük zahmetler, tehlikeler içinde, dağları ormanları geçerek, binlerce fersah yol yürüyerek görmeğe gelmişlerdi.

Tarih-i beşeriyet, işçi kitlelerinin halaskâr mücadelesi mukaddes idealine bu kadar âsil, bu derece samimi ve derin bir merbûtiyyet kaydetmemiştir. Hiç kimse bu insanı idealin tahkiki için Lenin kadar çalışmamıştır. Ve- Trotsky'nin pek haklı olarak söylediği gibi- beşer tarihinde ihtimal hiçbir insan, Lenin'in amele sınıfına lazım olduğu kadar lazım olmamıştır. Hiçbir zaman, Proletarya sınıfı, öksüzlüğün bu kadar fecaati hissetmemiş, bu kadar derin matem ve ızdırap altında ezilmemiştir.

"...Sovyetler Rusya'sının uğradığı felaketin azametini taktir etmek için düşünmelidir ki, Fransa proletaryası on senelik bir ceht ve gayretten, Alman işçi sınıfı beş senelik çetin mücadeleden sonra, Jaures, Karl Liebknecht ve Rosa Luxemburg'un ölümüyle hasıl olan boşluğu dolduramamışlardır.

Cihan inkılabına inen zorbanın fecaatini tamamıyla hissedebilmek için bilmelidir ki; Rus amelesi tarafından, cihan proletaryasının davası için, yapılan kat'i harbler, Leninsiz kazanılamayacaktı..

Fakat, Lenin'in asıl büyüklüğü buradadır ki o bize, ne Jaures'in, ne Liebknecht'in, ne de Rosa'nın bırakamadığı şeyi bıraktı. Lenin bize, on senelik mücadeleyle tecrübe sahibi olmuş ve altı senelik hükümetle kemâle ermiş, büyümüş kuvvetli bir inkılapçı parti bıraktı. Lenin bize; burjuvaziye indirilen en büyük darbe ve mağlubiyetin timsali olan ismini, cihan proletaryasının müstakbel galibiyetlerini tevlit edecek olan bu tılsımı bıraktı. Kudretli ellerinin inşa ettiği ve aman-ı ictimaiyeye attığı iki büyük dreadnought'ı: Sovyetler Rusya'sı ve komünist enternasyonalini bıraktı.. Nihayet, proletarya inkılâbının harb filosuna yaraştırdığı taifelere Lenin, sihirli bir pusula, yani âlimane bir vukufla tekemmül ettirilmiş ve hadisat-ı cariyeye tatbik edilmiş Marxist metodu bıraktı. *

Karl Marx'dan sonra proletarya sınıfının en sadık hizmetkârı, en kudretli rehberi ve bütün mazlum şark milletlerinin kara günler dostu olan Lenin'in hayatını bilmek her işçi için, ve bilhassa Türkiye emekçileri ve halk kitleleri için farzdır.

Ömrünün 35 senesini, işçilerin ve mağdur halk kitlelerinin kurtuluş ve saadetine hasretmiş olan Lenin'in hayatını tasvir etmek, bütün Rus inkılâbı tarihini çizmektir. Bu şuurlu amele rehberlerinin bundan alacakları pek kıymetli dersler, nasihatler vardır.

---

* Fransa Komünist Partisinin naşir efkârı (humanite) gazetesinin 1 Şubat tarihli sayısında (Jack Sadol)'un (İnkılâp Devam Ediyor!) isimli makalesinden.

Simbirsk'te halk mektepleri müdürü olan, işçilere karşı ve bütün yoksullara muhabbeti sayesinde (20.000) talebeye malik 434 mektebi bizzat tesis eden (Ulyanov) ailesinden Vladimir Ilyich Ulyanov 10 Nisan 1870'te dünyaya gelmiştir.

Ilyich kardeşleriyle birer tahsilini lisede yapmıştır. Mektepten çıkacağı esnada, 1887'de büyük kardeşi Vladimir, Çar üçüncü Alexsandre'a karşı bir suikast hareketine iştirakinden dolayı idam edilmişti.

Bu aile matemi genç Ilyich üzerinde derin bir tesir bıraktı. Payitaht Darülfünunu kapıları bir teröristtin kardeşine kapalı olduğundan ikmal-i tahsil için Kazan Darülfünununa girdi. Polis ve hafiyeler İliç'in nasıl bir aileye mensup olduğunu unutmadıkları gibi o da bütün tehdit ve tehlikelere rağmen halka kurtuluş mücadelesinde yardım etmekten ibaret olan hâkim fikri bir dakika bile aklından çıkarmıyordu. Tahsilinin daha ilk senesinde 1777'de Darülfünun müdavimleri tarafından tertip edilen bir isyan hareketine iştirakinden dolayı mektepten ihraç edildi.

Mütefekkir muhitlerden çıkan birçok inkılâpçılar gibi Lenin'in de siyasi faaliyetinin ilk kısmı, Darülfünun talebesi arasında cereyan etmiştir. (Samara)'da Marxist fikirleriyle alâkadar olmaya başlayan Lenin hakiki bir Marxist bulmak üzere Petrograd'a gitti. O zamanlar Marxist âlimler yok gibiydi. Halkçılar (Narudiniky) mütefekkirlerin fikirlerine hâkimdiler ve amele sınıfı siyasi hayata henüz yeni uyanıyordu. Genç Lenin yoldaş bir iki senelik mesaiden sonra Petrograd'da (amele merkez kulübü)'nü tesis, ilk amele guruplarını teşkil etti. Ve ilk Marxist mütefekkirleri etrafında topladı. Halkçılara ve onların ihtiyar rehberleri olan Mikhailovsky'e karşı açtığı şiddetli mücadelede (ilyin) nam-ı müstearı ile iktisadi ictimâiyeye dair yazdığı makalelerle ilk şöhretini kazandı.

Fakat şunu söyleyelim ki,.. nokta-i nazarları yanlış olmakla beraber halkın kurtuluşu için Çarlık zulüm ve tahakkümüne karşı isyan bayrağını ilk açan amele rehber ve mücahitlerine, kışlık sarayı bomba ile ber-heva eden (Stephane Caltorun) gibi Rus inkılâbının ilk kahraman ve fedakâr kurbanlarına karşı Lenin herkesten fazla derin ve samimi bir taktir ve hürmet beslerdi.

İnkılâp hareketlerinin uyandığı bir devrede gizli amele cemiyetleri teşkil etmeğe başlamıştı. Bunlardan en mühim ve kuvvetlisi Lenin ve arkadaşları tarafından tesis edilen (amele sınıfının kurtuluşu için mücadele ittihadı) ismindeki cemiyet idi.

Bu teşkilat ilk grevlerin idaresini Lenin'e tevdi' etti. Lenin Petrograd amelesinin iktisâdi talebini büyük bir vuzuh ve katiyetle formüle eden ilk eserlerini yazdı. "Cezalar" ismindeki ilk gizli risalesini neşretti.

Lenin'in taktiği bu idi: Yevmiye ve çalışma şeraiti gibi bütün işçileri günü gününe ve şiddetle alâkadar eden bu hayati meseleleri mevzu bahis ederek ameleyi tahrik etmek, onlarda sınıf şuurunu uyandırmak, onları teşkilâtlandırmağa sevk etmek ve her iktisâdi talebi ve özerk temini için yapılan görevleri siyasi tezahürat mahiyetine yükseltmek... Bu o kadar kolay şey değildir. Çünkü evvela işçiler cahildi. Ve işçi düşmanları çoktu. Bütün baka halk ve amele için çalıştıkları ve onlar için ızdırap ve mahrumiyetlere katlandıkları halde vaziyet ve hadisatın mahiyet ve cereyanı takdir edemeyiz ve bu suretle ameleyi kurtuluşa götüren yegâne doğru yoldan saptıran insanlarda vardı.

Lenin gecelerini amele mahallelerinde, işçiler arasında geçirerek, mağrur ve kendisini dev aynasında gören bir muallim vaziyetiyle değil, mütevazı bir arkadaş ve yoldaş samimiyetle hakiki kurtuluş yolunu gösteriyordu. Lenin bütün

bu faaliyetini Çarlık polis hafiyelerinin en şiddetli nezaret; takibat ve tazyikatı altında yapıyordu.

O zamanın inkılâpçı mütefekkirlerinin azam-ı ekseriyeti kendi aleyhinde idi. Ve en nihayet tevkif edilerek Sibirya'ya nefyetildi.

Menfada geçirdiği zamanları mütalâa ile, Marxism'i derinleştirmekle ve bilhassa Rusya gibi geri kalmış bir memlekette sosyalizm ve inkılâp-ı içtimai hareketinin mukadderatını tetkik etmekle meşgul oldu. O devrede, menafi Çarlık menafi ile tezat halinde bulunan burjuvaziye karşı proletarya sınıfının mücadelesinin şekil ve derecesini tayine çalıştı ki bu hususta çıkardığı hüküm ve neticeler Bolşevik inkılâbının muvaffakiyetinin en büyük amili olmuştur. O zaman Rusya'da (ihtilâlci-sosyalistler) denilen bir takım insanlar iddia ediyorlardı ki: Rusya'da köylüler en büyük kuvvettir. Ameleler, Çarlığı devirmek için hiçbir zaman kâfi derecede kesretli olmayacaklardır.

Fakat Lenin (Rus Sosyal-Demokratları Meselesi) ismindeki eserinde izah ve ispat etti ki, Rusya'da ne suretle ve kime karşı mücadele etmek lâzım geldiğini anlayan kâfi miktarda amele olduğu gibi, yalnız köylülere bel bağlayarak amele kuvvetini ihmal etmek büyük bir hata teşkil eder. Siyasi mücadelenin münhasıran liberal burjuvaziye bırakılması lâzım geldiğini amelenin vazifesi sadece gündeliğini ziyadeleştirmek için uğraşmak olduğunu iddia eden (İktisatçılar)'a karşı o zaman Rusya'da mevcut içtimai kuvvetleri harikulade derin bir vukuf ve nüfuz-u nazarla tahlil etmiş ve demiştir ki: "Biz Rusya'da bir amele fırkası teşkil etmek için siyasi hürriyetleri elde edeceğimiz zaman beklememeliyiz. Diğer Avrupa devletlerine nazaran yüz sene geri kalmış olduğumuzdan, kendi amele partimizi teşkil etmek için burjuvazinin mevki-i iktidara geçmesini beklemeğe mecbur değiliz. Son derece

müşkül şerait içinde ve aynı zamanda hem Çarlığa hem de burjuvaziye karşı mücadele etmek için müstakil, sosyalist bir sınıf partisini derhâl tesis etmeğe mecburuz ve bunu yapacağız."

Bundan biraz sonra "Rusya'da kapitalizmin inkişaf ve tekâmülü" ismiyle meydana getirdiği, burjuva profesörlerinin takdirini bile celbeden tamamıyla ilmi değer bir eserde Lenin halkçıların nazariyelerini harikulade bir kudret ve muvaffakiyetle reddi-cerh etti. İstatistiklerle gösterdi ki "Plekhanov"un, Rusya'nın da diğer memleketler gibi kapitalist safhadan geçmeğe mecbur olduğunu iddia etmekte pek haklıdır. Ve Rusya 1890'dan itibaren kapitalist safhaya dahil olmuştur.

Lenin ve arkadaşları, halkçılara karşı mücadelelerinde bir müddet, 1890 senesine doğru teşekkül eden "legâl Marxistler" le teşrik-i mesai etmişlerdi. Fakat Lenin, Marxism'i inkılâpçı muhteviyat ve ruhundan tecrit eden bu iki cereyanın inkılâp-ı içtimai hareketi için çok tehlikeli olduğunu derhâl sezdi ve ona şiddetle hücum etti.

Bu cereyanı temsil eden "Shetrove"nin bir kitabı münasebetiyle yazdığı şu satırlar çok şayan-ı dikkattir:

"Siz burjuva fikriyatçılarsınız .. Burjuvazi tarafına geçmekte ve amele sınıfı ile kat'-ı münasebet etmekte gecikmeyeceksiniz. Siz mücrimsiniz çünkü amele sınıfını bir gaye olarak değil belki vasıta olarak tasvir ediyorsunuz. O sizin için Çar'a karşı bir kuvvet olmak itibari ile mühimdir ve siz ona bir şey vermeden ondan istifade etmek istiyorsunuz. Bunu size yaptırtmayacağız. Şimdiye kadar Çar'a burjuvaziye karşı mücadele ettik. Şimdi yeni bir cephe tesis ediyoruz. "Legal Marxism"e karşı da mücadele edeceğiz. Bizim istediğimiz hakiki inkılâpçı Marxism'dir. Ve sizin muharrif ve legal Marxism'in bize lüzumu yoktur"

İşte Lenin'in Sibirya'ya nefyetilinceye kadar ve orada geçirdiği zaman tarafındaki faaliyeti.

1890'dan sonra Lenin ilk defa olmak üzere memalik-i ecnebiye geçmeğe mecbur kaldı.

"1901"de Lenin; "Martov" Plekhanov ve diğer arkadaşlarıyla "Iskra-kıvılcım" ismindeki gazeteyi tesis etti. Bilhassa "nereden başlamalı?" ismiyle başlayan silsile-i makalatı ile amele hareketin en mühim meselelerini vaz ve inkılâpçı bir görüş ve zihniyetle halletti, Rus inkılâbı planını çizdi. Ve komünist partisinin programını, ihtilâl taktiğini gösterdi. "Iskra" gazetesi her nev'i Oportünizm'e, Marxism'in hangi şekilde olursa olsun tahrif ve tağyirine karşı bi-aman bir mücadele açtı. Bilhassa "İnkılâp sergüzeştçileri" diye tavsif ettiği ihtilâlci sosyalistlere karşı: "İhtilâlci sosyalist efendiler; siz küçük burjuvazinin mümessillerisiniz ve bundan başka bir şey değilsiniz," tahkirini fırlattığı zaman hemen herkesin hücumuna uğramıştı. 1913 ihtilâl harekâtı esnasında, ihtilâlci sosyalistlerin amele menafine düşman küçük burjuva partisi olduğu anlaşılmıştır.

Fakat yirmi sene evvel bu hakikati keşif ve bu partinin hakiki mahiyet ve kıymetini tayin etmek için adeta bir kehanete, Lenin'in dehasına ihtiyaç vardı.

Lenin; sebatkâr ve yorulmaz bir faaliyet neticesi (illegal-gizli) parti teşkilatını yaptı. Fakat çok geçmeden, Martov, Akselrod; Plekhanov..gibi o zamana kadar sergüzeştçi ve oportünist sosyalistlere karşı beraberce mücadele ettikleri Menşeviklerden ayrılmak mecburiyetini hissetti.

O zamanlar, Lenin'i (secteur) bir ruh ve zihniyetle hareket etmekle, küçük nekat-ı nazar ihtilafından dolayı amele vahdetini bozmakla itham ediyorlardı. Hâlbuki hakikatte bu ayrılık zannedildiğinden çok derin esas meselelere taalluk ediyordu. Filhakika Menşevikler düşünüyorlardı ki amele

ancak burjuvazi ile teşrik-i mesai etmek suretiyle Çar'ı ve büyük malikâne sahiplerini kovabilecektir. Hâlbuki Lenin yoldaş ve bütün Bolşevikler iddia ediyorlardı ki amele hareketi için zenginlerle birleşmek çok mühlik olacaktır. Ve amelenin yegâne müttefiki ancak fakir köylüdür.

Bundan başka Lenin gösteriyordu ki ameleyi suhuletle toplamak, birleştirmek ve onlarda sınıf şuurunu uyandırmak, üzeri sınıf mücadelesine hazırlamak için münhasıran bu işlerle meşgul olacak ve bütün hayatını teşkilat işlerine ve inkılâp hareketine vakıf edecek (mütehassıs-profesyonel) inkılâpçılara lüzum ve ihtiyaç vardır. İnkılâbın ilk senelerinde öldürülen "Severdelov" ve Lenin ve bunun eski inkılâpçı Bolşevikler bunlar miyandadır.

Diğer bir ihtilâf noktası da partiye dâhili ve kabul şeraiti idi. Çünkü Lenin, Menşeviklerin aksine olarak, demir ve bir inzibata tabî hakiki bir inkılâp ve mücadele partisi tesis etmek istiyordu. Lenin " Iskra"nın Menşeviklere geçen heyet-i tahririyesini terk ettikten sonra ilk Bolşevik gazetesi "İleri-Viperyod" tesis etti

Fakat zengin ve tanınmış rehberlerin nüfuzuna mâlik olan Menşeviklerin kalmasına küçük mitralyözü ile o kadar mâhirâne ve vakıfâne bir surette hücum etti ki az bir zaman zarfında Plekhanov'un bütün ağır bataryalarından hiçbir eser kalmadı. 1905'de tamamıyla zahir oldu ki amele Rusya'sında canlı olan bütün unsurlar Bolşeviklere iltihak edecektir. Filhakika 917 inkılâbı bunu teyit etti. Bolşeviklerin ilk kongresi "1905"de toplandı. Rus komünist partisinin esasını vaz'i eden bu tarihi içtimaide Lenin burjuvazi parlamentarizm'inin infisahını gösterdikten sonra ilk defa olarak beyan etti ki yarınki ihtilâl hareketi esnasında burjuva cumhuriyeti safhasında tevkif edilmeyecektir.

1905 ihtilâlinde Petrograd'da "illegal- gizli" yaşayan Lenin, Petrograd Sovyet'i içtimailerine resmen iştirak etmemekle beraber büyük ve ehemmiyetli bir rol oynamıştır.

Fransa hükümetinin mali muaveneti sayesinde amele ve köylü kanı içinde boğulan 1905 isyanını Menşevikler mecnunca bir hareket olarak tasvir ediyorlar, amelenin mitaleplerinde fazla ileri gittiklerinden dolayı, mağlubiyetlerinden bizzat mesul olduklarını iddia ediyorlardı.

Hâlbuki bunun son derece haiz-i ehemmiyet kitlevi bir inkılâp hareketi olduğunu herkesten evvel ve daha iyi anlayan Lenin bu mürtecilere karşı: "Hayır, diyordu, siz bu hareketi anlamadınız. Bu büyük bir ihtilâldi. Fakat Çar'ın halka meşruti hürriyetleri bahşettiği için ve birkaç ay burjuvaziyi titrettiğinden dolayı değil belki, mağlup da olsa, Moskova amelesinin müsellâh bir isyanı olduğu için ve Petrograd'da ameleler Sovyeti üç ay müddet cihan proletaryası o günde parladığı için büyük bir ihtilâldir. İhtilâl tekrar patlayacak, Sovyetler tekrar dirileceklerdir." 1905 Moskova müsellâh isyanını inkılâp tarihinin en asil ve en şayan-ı takdir ve hürmet bir sahifesi olarak telâkki eden Lenin kadar hiç kimse, Petrograd Sovyet'in tarihine o kadar şiddetle alâkadar olmamıştır.

Lenin; "1916" da harb esnasında İsviçre'de bulunduğu sıralarda Petrograd'da ihtilâl hareketleri başladığı ve amele rehberlerinin Sovyet teşkili düşündüklerini haber aldığı zaman bütün makalelerinde ve mektuplarında mücadele arkadaşlarına şöyle tavsiyede bulunmuştu:

"Amele arkadaşlar! Ancak sonuna kadar gitmeğe ve galip gelmek için, sınıfınızın başını, pişdar müfrezesini fedaiye karar vermişseniz, mevki-i hükümeti ele almak zamanı geldiğine, kâfi derecede kuvvetli ve hazırlıklı olduğunuza hükmetmişseniz, ancak o zaman Sovyet tesisine teşebbüs

edebilirsiniz. Sovyetleri tesis etmek burjuvaziye karşı harbi dâhilîyi ilan etmektir. Sovyetler ancak mevki iktidarı ellerine aldıkları zaman yaşayabilirler. Sovyet, amele devletçiliğinin bir şeklidir. Sovyet, amele hükümet ve hâkimiyettir. Lenin bütün bu tavsiye ve nasihatleri ile gösteriyordu ki: Sovyetler burjuva nizam-ı içtimaisi kadar vasi' dâhilinde amelenin iktisadi mi-talebini müdafaa etmek maksadıyla teşkil eden cemiyetler, meslek ittihatları gibi geçici ve arzı teşkilatlar değildir. Menşeviklerin ve ihtilâlci-sosyalistlerin istedikleri şekil ve mahiyetteki Sovyetler zaruri bir surette ölmeğe mahkûmdur." Lenin Sovyetleri, hükümet kanunu ele geçirerek ameleyi sunuf-ı müdire mevkiine çıkaran, cihan proletaryası ve bütün beşeriyet tarihinde yeni bir sahife, bir devre açan teşkilatlar olarak tasavvur ediyordu.

1906'da irticaen muvakkat galebesiyle inkılâp hareketi muvakkat bir sükut ve tevakkuf devresine girdiği, Stolypine idaresinin, cesaret ve ümidi kırılan amele sınıfının göğsü üzerine bir mezar taşı gibi yükseldiği, herkesin istikbâlden, muvaffakiyetten ümidini kestiği kara günlerde Lenin mücadele mevkiini bir dakika bile terk etmemiş ve bütün arkadaşlarına canlı, bir cesaret metanet, sebat ve basiret dersi vermiştir.

"1910-11" senelerinde amele hareketi canlanmağa başladı. Ameleler başlarını kaldırmışlar, haklarını talep etmek için görevler tanzim ve tertip etmişlerdi. Hükümet bu hareketlere askerleriyle, tevkifatla mukabele ediyordu.

İşçileri tuzağına düşmekten, dağınık bir halde ezilmekten kurtarmak, onları toplamak teşkilatlandırmak ve çelikten bir duvar halinde birleştirmek icap ediyordu. Burada da takip edilecek yolu gösteren Lenin olmuştur.

Her şeyden evvel Lenin, Severdlov, Kalinin, Tomsky, Nogin, Shliapnikov, Stalin, Zinoviev, Chercinsky- gibi bugün Bolşevik hükümetinin en kıymetli erkânından olan büyük

şahsiyetler tarafından idare edilen gizli teşkilat takviye edildi. Sonra Lenin'in tavsiyesi üzerine Petrograd'da "Yıldız-Zebuyyezda" isminde bir amele gazetesi ve bu hükümet tarafından kapatılınca yerine "Hakikat-Pravda" gazetesi neşredildi. Bu gazeteye büyük bir ihtiyaç vardı. Çünkü milyonlarca işçi kitlelerini irşat ve tenvir etmek için azası mahdut gizli bir teşkilat yalnız başına kâfi gelemezdi.

Fabrikalarda toplanan amele parasıyla çıkan bu gazeteye bizzat ameleler yazıyordu ve bütün Rusya amelesine dağıtıyorlardı. Fakat en başlıca muharriri Lenin idi. Ve makalelerini vaktinde yetiştirmek, tekrar canlanmaya başlayan amele hareketini yakından takip ve idare edebilmek için Paris'ten Galicya'ya nakl-i mekân etti.

Bu suretle Rusya'daki yoldaşlar, Duma'daki Bolşevik mebusu, müşkül meseleler hakkında nasihat ve talimat almak, kendisine danışmak üzere Lenin'in yanına daha kolaylıkla gelebiliyorlardı.

Hülasa: Yıldız, hakikât gazeteleri komünist baharını müjdeleyen ilk kırlangıçlardı.

Bolşevikler, her fabrikada, işçilerin her çalıştıkları yerde yaptıkları propaganda sayesinde sendika, meslek ittihatları içinde de taraftarlar kazanmağa ve bunların heyet-i idarelerine Bolşevik yoldaşların intihabını temine muvaffak olmuşlardı.

Lenin'in cihan harbi esnasındaki vaziyet ve faaliyetinden de bahsetmek mecburiyeti vardır. Lenin pek çok zamandan beri Garb sosyalistlerine itimat etmemekle beraber onların müdafaa ettikleri esasları ve beynelmilel kongrelerin mukarreratını aşikâr bir surette çekinecek derecede alçaklık ve hıyanet edebileceklerini tasavvur edemiyordu. Fakat her memlekette sosyalist rehberlerinin azm bir ekseriyetinin "müdafaa-i milliye" düşüncesiyle mebusanlar da harb kredisini

kabul ettiklerini ve burjuva kabinelerine dâhil olduklarını gördüğü gün büyük bir katiyetle "ikinci enternasyonal tarihe karışmıştır." Demiştir.

Lenin o zaman bu cesurane hükmünü verdiği zaman Kautsky, Vanderveld, Vian, Ked, Plekhanov gibi büyük ve meşhur sosyalistler tarafından idare edilen ve kâğıt üzerinde olsa bile birkaç milyon azaya mâlik olan enternasyonali tahkir ve tezyif ettiğinden dolayı her taraftan hücum ve taarruzlara maruz kalmıştı.

30 milyondan fazla insanın kurban olduğu cihan harbinin emperyalist ve mürteci' mahiyetini takdir ederek hiçbir dakika bile tereddüt etmeksizin daha harbin ilk günlerinde "mürteci' bir harpte inkılâpçı sınıf, hükümetinin mağlubiyetini istemekten kendini men' edemez." Şiarını dâhiyane bir seziş ve büyük bir cesaret ve katiyetle ortaya atan Lenin; bütün sosyalistleri, bu harb esasında kendilerine tertip eden yegâne vazifeyi, sınıf mücadelesini neşir ve taammüm etmeğe proletarya kuvvetlerine mevki'-i iktidara vaziyet için burjuvaziye karşı hücum ve taarruza hazırlamağa, yani emperyalist harbi dâhili harb haline koymağa yazılar ile faaliyeti ile davet etmekten bir an geri durmadı. Fakat o zaman, yalnız hain ve mert sosyalistlerin değil, birçok arkadaşlarının bile hücum ve taarruzlarına hedef olmakla kalmamıştı.

Bugün komünist enternasyonaline dâhil olan Rakovsky, Serrany gibi şahsiyetler bile bu gün o kadar basit ve tabiî görünen hakikati kabul etmek hususunda tereddüt göstermişlerdi.

Bugün bütün cihan proletaryasının erkân-ı harbiyesi vazifesini gören komünist enternasyonali, en sağlam inkılâpçıların ye's ve nevmidiye düştükleri harbin o feci' kara

günlerinde (Lenin) gibi dâhilerin demir elleriyle kurulmuştur...

Lenin "1915-17" senelerinde İsviçre'de gayet mütevaziyane bir hayat sürüyordu. Zürich'te en fakir bir mahallede, bir kunduracının evinde tavan arasındaki bir odada yaşıyordu. Mütalâadan, yazıdan hariç kalan zamanını amelelerle temasa, onları sosyalist ve inkılâpçı vazifeleri hakkında tenvir etmeğe hasrediyordu.

Rus inkılâbı başladığı zaman Lenin İsviçre'de bulunuyordu. Fransa ve İngiltere tarikiyle memlekete avdet etmek imkânını bulamayınca İsviçre'de bulunan başlıca amele rehberlerinin tahriri muvaffakiyetini aldıktan sonra Almanya tarikiyle Rusya'ya geçti.

Bu hadise dolayısıyla yalancı ve hain sosyalistler, Lenin'i Alman emperyalizmi adamı olarak göstermek istemişlerse de bütün itilaf ordularının, tahte-l-bahr ablukasının mağlup edemediği Almanya'yı Lenin'in niye muvaffak olduğunu bizzat General Lodendorv itiraf etmeğe mecbur kalmıştır.

1917 Temmuz günlerinde (yani Petrograd amelesinin, hükümeti ilk defa Kerenesky'nin elinden almağa teşebbüs ettikleri zaman) Lenin gayet büyük bir rol oynamıştır. Lenin, ihtilâlin daha ilk gününden, proletaryanın mevki' iktidara vaziyet etmesi lüzumuna karar vermişti. Yalnız müsait zaman ve fırsatı intihab icap ediyordu.

Temmuz günlerinde başta Lenin olduğu halde, partizanın merkezi komitesi derhal mevki' iktidara vaziyet aleyhinde idi. Lenin 3 Temmuz'da, Kerenesky hükümetinin rezaletlerine karşı kendiliğinden ayaklanan halkın isyanı karşısında bir müddet müteessir ve müteheyyic olmakla beraber soğukkanlılığını yine muhafaza ederek, derhâl mevki' iktidara vaziyet etmek mümkün olmadığını ve cephedekilerin

henüz tamamıyla kendi taraflarına geçmediklerini, Menşevikler ihtilâlci- sosyalistler tarafından aldatılan bu askerlerin Petrograd amelesini katliam edeceklerini söylemişti. Filhakika o zaman Kerenesky Bolşeviklere karşı cephe askerlerini sevk etmeğe muvaffak olmuştur. Ve birkaç ay sonra hazır olacak vaziyet, Temmuz ayında olağan bir halde değildi.

Fakat 1917 Temmuzunda Petrograd amelesine (bu gün hükümet
zapt edilemez) diyen Lenin, Kornilov irticai hareketinden sonra ve bilhassa Eylül nihayetlerine doğru ameleyi tazyik ediyordu:

"Hükümeti derhâl zapt edeceğiz.. Yoksa geç kalacaksınız."

Kornilov hareketi, bilhassa Bolşeviklerin yardımı sayesinde bastırıldıktan sonra Petrograd'da sözde bir (demokratın konferans) toplandığı sıralarda Lenin son defa olmak üzere Menşeviklere ve ihtilâlci- sosyalistlere, Burjuvazi ile katî münasebet ederek hıyanet politikalarına bi-hayat vermeleri ve irticaya karşı amele sınıfı ile birebir hareket etmeleri esası üzerine bir uzlaşma teklif etti. Fakat iliklerine kadar tefsih etmiş olan bu adamlar Lenin'in teklifini kabul edemezlerdi.

Yüksek bir tabiyeci olan Lenin, Menşeviklerin ne mal olduklarını bildiği halde bu teklifi yapmağa lüzum görmüştü, çünkü Menşevikler ve ihtilâlci sosyalistler henüz temsil ettikleri, amele ve köylü kitleleri nazarında tamamıyla küçülmemişlerdi, foyaları tamamıyla meydana çıkmış değildi. Ve ancak, amele sınıfı ile Burjuvaziden birini intihab etmek gibi sarih teklifler karşısında bırakıldıkları zaman bütün mahiyetleri meydana çıkacaktı.

Finlandiya'da bulunan Lenin, bu menfi ve katî neticeyi aldıktan sonra, (demokratik konferans)ı muhasara etmek ve

derhâl mevki' iktidara vaziyet etmek lâzım olduğu hakkında parti merkezi komutasına bir mektup gönderdi. Fakat merkezi komuta o zaman Lenin'in fikrinde değildi. Hemen bütün izamı zannediyordu ki, bu hareket pek erkendi ve Menşevikler ve ihtilâlci sosyalistlerin amele ve askerler arasında hala birçok taraftarları vardı.

Lenin, o zaman, vaziyetin vahameti karşısında daha fazla beklemeyerek, arkadaşlarının ihtiyat ve tavsiyelerine rağmen derhal Petrograd'a geldi. Müterediddileri, yapılacak hareketin muvaffakiyetinden şüphe edenleri ikna etti, hükümete vaziyet etmek için derhâl harekete geçilmesi lüzumu zarureti hakkında yazdı, söyledi en nihayet muvaffak oldu.

Şimdi herkes tasdik ediyor ki Lenin'in hakkı vardı. Vaziyetin daha ziyade beklemeğe tahammülü yoktu. Ve eğer Bolşevikler teşrin-i evvelde Kerenesky hükümetini devirmemiş olsaydılar, bir ay sonra mürteci generaller onları ezeceklerdi. Bu bugün gayet serhatla görünüyor. Fakat o zamanın hadisatı arasında, o karışık vaziyette bunu görebilmek ve büyük bir katiyet ve metanetle (bir hafta içinde mutelif harekete başlamalı.. Bugün yahut hiçbir zaman) diyebilmek ve ilk büyük amele inkılâbının kan içinde boğulmasına mani olmak için Lenin'in o harikulade nüfuz-u nazarı ve demir iradesi lâzımdır.

Brest-Litovsk sulh müzakeresinin devam ettiği feci ve kara günlerde, karar vermek ne kadar müşkül ve mesuliyetli bir işti.. Lenin'den başka her hangi bir şahıs, bu kadar ağır bu yükü kaldıramazdı.. Sovyetlerin azim-i ekseriyetinin, partinin oldukça mühim bir hizbinin, hatta merkez komutasının ekseriyetinin kanaati hilâfına olarak, Alman emperyalizmi ile gayr-i şeraiti dâhilinde sulh yapmak mecburiyeti ve inkılâbı müdafaa edecek Kızıl Ordu teşekkül edinceye kadar, mesafeden fedakârlık yapmak suretiyle zaman kazanmak

zaruretini müdafaa ve kabul ettirmek için ancak Lenin ayarında bir insan lâzımdı. Lenin, denilebilir ki, yalnız başına Petrograd'ı, Rusya'yı, inkılâbı kurtarmıştır.

Derhal faaliyete geçmek zarureti hâsıl olduğu zaman müterediddileri iknaya, muvaffakiyetten şüphe edenlere cesaret ve iman vermeğe muvaffak olan Lenin; aynı zamanda hasmın tertibini, taarruz ve ricat anlarını herkese nasip olmayan büyük bir nüfuz-u nazar ve isabetle hesap eden gayet mahir bir kumandandır.

Lenin; daha 1917 senesi nihayetlerine doğru- (Hal-i hazırın esaslı vazifeleri) ismiyle neşrettiği bir risalede: "Hal-i hazırda, devlet kapitalizmi, Sovyetler Cumhuriyetimizde ileriye doğru atılmış büyük bir adım olacaktır."

Dediği zaman, hayret ve hiddet içinde kalan bir çok komünistler ateş püskürmüşlerdi:

-"Nasıl?. Bir Sovyetler Cumhuriyetinde, devlet kapitalizmine geçiş büyük bir terakki hatt-ı vasi teşkil ediyor?. Fakat bu sosyalizme karşı bir ihanettir.."

Ve hatta Rus partisi içinde (amele muhalefeti) ismiyle bir hizbin teşekkülünü mucip olmuştur.

Fakat Lenin anlatmıştı ki; (Sovyetler Sosyalist Cumhuriyeti) tabiri yalnız Sovyetlerin sosyalizmi mevki' tatbike koymak arzu ve iradesini ifade eder, yoksa mevcut münasebetin sosyalist münasebet olduğu beyan etmez. Nim Feodal bir memlekette sosyalizmin başlıca düşmanı küçük burjuva münasebat-ı iktisadiyesi, küçük burjuva unsurlarıdır.

İki iktisadi siyaseti tesis eden (devlet kapitalizmi) ise büyük istihsali küçük istihsale ve küçük burjuvaziye karşı koyarak memleketin müstahsil kuvvetlerini tezyit edeceği için bir terakkidir. Diğer memleketlerde ihtilâl patlamadıkça, Rusya'da ancak köylülerle ittifak derki inkılâbı kurtarabilir. Rus komünist partisi, emekçi halkın azm-ı ekseriyeti teşkil

eden köylülerin arzu ve iradelerini nazar-ı itibara almak lazım olduğu anlayacak izan ve basirete maliktir.

1921'de halk kitlelerinden, köylülerimizden ayrılmak tehlikesine düşmek üzere olduğumuzu gördüğümüz zaman gayet cesurane bir surette ricata karar verdik ve ertesi sene zarfında bu ricatı inkılâbı bir nizam ve intizam dairesinde yaptık. Bütün diğer memleketlerde hazırlanan ihtilâller, tam zamanında cidale atılmağa veya ricat etmeğe muktedir olamazlarsa, vazifelerini muvaffakiyetle ifa edemeyeceklerdir.

Bizim ricat tecrübemiz ileri hareketimiz kadar diğer memleket amelesine hizmet edecektir.

Şimdi ricatın nihayetine karar verdik.. Bize yeni vazifeler tertip ediyor. Bilhassa daimi surette kendi kendimizi tenkit etmekten, hatalarımızı büyük bir serbesti ile itiraf ve tashih etmekten korkmayalım. Bu günkü vazife; daha tam bir nizam ve intizam dâhilinde ve köylülerle sıkı bir surette teşrik-i mesai ederek, ileri attığımız her hatveyi gayet büyük bir dikkatle hesap etmektir. Partimizde bu ihtiyatkâr ve durendiş taktiğe karşı yükselen sesler mücerret ve münferit halde kalacaklardır. Parti anlamıştır ki bugün için başka bir taktik mümkün değildir. Mademki bunu anladık, gayemize vasıl olacağız."

Filhakika, Lenin, bu yeni iktisadı siyaseti tam zamanında kabul ve tatbik ettirmekle inkılâbı bir defa daha, mevt-i muhakkaktan kurtarmış oldu. Ve dört senelik çetin bir mücadele neticesi siyasi ve askeri cephelerde kazanılan harbi iktisadi zaferle takviye ve tetviç eyledi..

Bundan bugün hiç kimse şüphe edemez. Bir zamanlar olmuştu ki (Moskova-Petrograd) şimendiferin ancak 24 saatlik kömürü vardı. Fakat bugün bütün tirenler büyük bir nizam ve intizam içinde işlemektedir. İki sene evvel Rusya'da 20 milyon insan açtı. Fabrikaların ekserisi kapılarını kapamışlardı. Bugün

Rusya kendi kendine kâfi geldikten sonra beynelmilel buğday piyasasındaki mevkiini tekrar kazandı. Nasyonalize edilen yani devlet tarafından işletilen büyük sanayi istihsalatı bir sene zarfında bir buçuk defa ziyadeleşmiştir.. Üç sene evvel Sovyet rublesini kimse almak istemiyordu. Bugün Rusya İngiliz lirasından daha kıymetli ve sabit bir paraya maliktir.

Fakat şunu da itiraf etmeğe mecburuz ki, bu yeni iktisadi siyasetin temin ettiği menafi ne kadar çok olursa olsun, kapitalist münasebetlerin tekrar tesisinin tevlit edeceği muharreb tesirin bizzat proletarya ve komünist partisine kadar sirayet etmemesi mümkün değildi. Bununla beraber burjuva (Jakoben) lardan daha basiretkâr olan amele jakobenleri-bizzat Lenin'in tabiri vechle-kendi kendilerini (termidorize) etmek, yani partiyi daima tasfiyeye tabîi tutmak suretiyle partinin ve inkılâbın, dahili kavgalar ve fesatlar neticesi inhilâline ve Rus Napolyonlarının zuhuruna mani oldular.. Bu kadar nazik ve müşkül bir işi ise, ancak insanları kullanmak ve idare hususunda harikulâde müstesna bir kâbiliyet ve maharete mâlik olan Lenin başarabilirdi..

İşte, hulasaten, Lenin'in tercüme-i hâli, şahsiyeti, inkılâpçı faaliyeti..

Fakat dünyanın en büyük sevk-ül-ceyşcisi, en mâhir devlet adamı olan Lenin'in en yüksek bir nazariyatçı, bir Marxist olduğu da unutulmamalıdır.. İnkılâp ateşi içinde faaliyetinden çala bildiği zamanlar zarfında yazdığı makaleler, meydana getirdiği kitaplar [devlet ve inkılâp- mürted Kautsky- komünizmin çocuk hastalıkları- emperyalizm, kapitalizmin son safhası... ilh.] Marxist komünist edebiyatın şah eserleridir.

Lenin bütün bu eserlerinde, Marxist geçindikleri halde Marxism'i en rezilane bir surette tağyir ve tahrif edenlere, Marx'ı alelade bir liberal mütefekkir derekesine indirenlere karşı şiddetle hücum etmiş; kapitalizmden komünizme giden

uzun yol üzerinde geçilmesi zaruri olduğu bizzat Marx tarafından tasdik edilen proletarya diktatorasını reddedip burjuva demokrasisi safhasında saplanıp kalan Kautsky gibi mürtetlere haddini bildirdikten sonra, sözde Marxism'e sadık kalmak endişesiyle hakiki vaziyeti olduğu gibi kavrayamayan ve hayatı nazariyelerine uydurmak isteyen sol komünistlerin hatalarını meydana çıkarmakla, inkılâbı aynı derecede ciddi bir inhilâl ve hezimet tehlikesinden kurtarmıştır.

Lenin'in asıl büyüklüğü, muvaffakiyetinin sırrı, hakiki Marxist olarak düşünmesi, hareket etmesi, diyalektik usulünü, inkılâp-ı hazır-mesâiline büyük bir maharetle tatbik etmesidir.

Her hakiki Marxist gibi, Lenin için de, bir mesele, zaman ve mekan şerâitinden mücerred-i mutlak olarak mevzû-i bahis olamaz. Hattızatında devlet, hattızatında cebr ve şiddet, hattızatında hürriyet, hattızatında harb, sulh... mevzû-i bahis olamaz... Devlet müessesesi sabit bir halde kalmaz, muhteviyat ve mahiyet itibariyle değişir, tekâmül eder. Bazen esirci, bazen feodal, bazen de burjuvadır. Yahut Rusya'da olduğu gibi proleterdir. Ve bizim vaziyetimizde, devletin bu değişen muhteviyatı, gayesi ve mahiyeti ile birebir değişmek mecburiyetindedir. Kapitalist devlete karşı topladıkları delillerle proletarya devletine hücum eden anarşist bir mâ-fevkat- tabîyeciden başka bir şey değildir. Bu, havada muhakeme etmek, gölgelere karşı mücadele eylemektedir.

Cebr ve şiddet, terhîbde hattızatında ne inkılâpçı, ne de mürtecidir. İnkılâpçı sınıf tarafından inkılâpçı bir gaye içinde tatbik edilirse inkılâpçıdır, mürteci bir sınıf tarafından mürteci gayelere alet edildiği takdirde mürtecidir.

İşte Marxist, diyalektik metodunun bütün ruhu buradadır. Ve Lenin bu ruhu herkesten evvel ve herkesten daha büyük bir katiyetle kavradığı ve bilhassa günü gününe inkılâp

hadiselerine tatbik ettiği içindir ki Rus ve cihan inkılâbındaki müstesna mevkiini kazanmıştır.

Proletarya diktatorasına karşı mücerret hürriyeti, demokrasiyi müdafaa edenlere karşı Lenin şöyle söylüyordu.

"İçtimai sınıflar ortadan kalkmadan hürriyet ve müsavattan bahsetmek; kendi kendini ve aynı zamanda ameleyi ve sermayenin istismar ettiği bütün emekçileri aldatmaktır. Bu, en nihayet, burjuvazinin menafini müdafaa etmektir. Sınıflar lağvedilmedikçe, hürriyet, müsavat üzerine yapılan her münakaşada hiç olmazsa şu meseleyi ortaya koymak, lâzımdır: hürriyet, fakat hangi sınıf için ve ne suretle istimâl edilmek üzere?. Hangi sınıfın hangi sınıfla müsavatı, ve tamamıyla hangi tespit dahilinde?. Doğrudan doğruya veya bilvasıta, şûuru veya gayri şuuru bir surette bu sualleri vazi' etmekten kaçmak, zaruri bir surette, burjuvazinin, sermayenin menafini müdafaa etmektir." Sözüyle mukabele ediyordu.

Lenin harb ve sulh, müdafaa-i milliye, tahdit-i tesellihat.. meselelerinde de, küçük burjuva zihniyetiyle düşünen, ve "biz mademki sosyalistiz, bütün harblere muhalifiz.. diyen (sulhçular-Pacifistés)'ın düştükleri hataları aynı vuzuh ve katiyetle göstermiştir.:

"...Sosyalistler, kendi hürriyetlerini inkâr etmeden bütün harblere muhalif olamazlar. Bugünkü emperyalist harb bizi aldatmamalıdır.

Mağdur milletlerin, esaret boyunduruğundan kurtulmak için emperyalist devletlere karşı yaptığı harbler, sosyalizmin tahkiki için proletaryanın açmağa mecbur olduğu dahili harbler..

Sosyalizm muzaffer olan bir memleketin diğer burjuva ve mürteci memleketlere karşı açtığı harbler..Hep demokratik mahiyette olan meşru ve zaruri cidal ve isyanlardır. Şüphesiz orduların iflası sosyalizm gayesidir. Sosyalist cemiyette harb

olmayacak, binaenaleyh orduya lüzum kalmayacaktır. Fakat içtimâî inkılâpsız, diktatörsüz, yani ordu kuvvetine istinat eden bir devletsiz..sosyalizmin tahkik edebileceğini zannedenler katiyen sosyalist değildirler. Dişinden tırnağına kadar müselleh olan ve bu kötü görevlere, vesaire siyasi tezahüratında ameleye karşı kollanan burjuvazi karşısında silahtan tecerrüt etmek sınıf mücadelesinden, inkılâp fikrinden tamamıyla vazgeçmeği ifade eder.

Bizim şartımız şu olmalıdır: burjuvaziyi yenen, iştimlâk etmek ve silahlarından tecrit etmek için proletaryanın silahlanması."

Lenin'in milliyetler meselesinde de, vaziyet-i hazırayı muvaffak bir suret-i hal kabul ettirmesi, inkılâbın zaferini temin eden mühim amellerden biri olmuştur. Filhakika, partinin bazı azası komünizme nazaran şüphesiz muhafazakâr bir esas olan milliyetçiliği dert ederek, Rusya'yı teşkil eden bütün küçük milletleri aynı hudut dâhilinde derhal toplamak fikrini ileri sürmüşlerse de Lenin, hattı zatında komünizmden daha yakın ve muvafık gibi görünen bu fikrin şiddetle aleyhinde bulunmuş ve böyle bir hareketin; Çarlıktan son derece zulüm ve tazyik görmüş küçük milletler üzerinde pek fena bir tesir yapacağını ve bu suretle bu milletleri Bolşeviklere karşı ayaklandırmak hususunda burjuvazinin en kuvvetli bir silah verilmiş olacağını düşünerek bu milletlerin mukadderatlarına bizzat sahip ve hâkim olmaları ve hatta istedikleri takdirde Sovyetler Rusya'sından ayrılmak hürriyetine mâlik olmaları esasını kabul ettirmişti. Komünist enternasyonalinin ikinci kongresinde kabul edilen (milliyet tezleri), büyük bir mikyasta Lenin'in eseridir. Milliyetler meselesinin bu basiretkârane, vaziyet-i hazıraya muvaffak suret haldir ki, bütün harb-i dahili esasında bu küçük

milletlerin ve bütün mazlum şark halkının Bolşeviklere müzaheretini ve bil-netice inkılâbın zaferini temin etmiştir.

Yine Lenin göstermiştir ki, mebusanlar, burjuva müesseleri olduğu için intihabada iştirak etmemek, ıslahatçılar ve hain sosyalistler tarafından idare edilen sendikalardan çekilmek ve yalnız komünizme kazanılmış saf muhitlerde çalışmayı istemek, bütün burjuvaziyi heyet-i umumiyyesiyle bir blok halinde almak ve onun ihtilâf ve zıddiyetlerinden istifadeye çalışmamak... Komünizmin çocuk hastalığının muhtelif tezahürleridir. Ve amele sınıfına hizmet etmek isteyen rehber ve mücahitlerin bu hastalıklardan şifayab olmaları lazımdır.

Bolşeviklerin diğer amele partilerine galebe çalmasının ve amele hareketine hâkim olarak inkılâpta muvaffak olmasının en büyük amili; her nazariyeyi tatbikat ile tahkik ve teyit etmesi, irtikâp edilen hataların dikkatle tahlili ile takip edilen hattı hareketi derhal tashih eylemesidir.

Lenin öğretmiştir ki: "sadece inkılâp şevk ve heyecanıyla inkılâbı bir taktik takibe muvaffak olmak mümkün değildir. İnkılâp taktiği; mevzubahis olan devletin, onu ihata eden devletlerin ve cihanın bütün devletlerinin muhtelif sınıflarının bütün kuvvetlerini afaki bir surette tetkik ve hesap ederek, ihtilâl hareketlerinin tecrübelerini nazar-ı itibara alarak soğuk kanla çizilmelidir."

Lenin'in inkılâp taktiğini şu cümle ile hülâsa edebiliriz: "komünist fikirlere şiddetli sadâkat ve fedakârlığı itlaf veya ricat manevraları vesaire gibi amili uzlaşmalarla birleştirmek.."

Filhakika komünist esaslarından, ideoloji ve metodundan zerre miktarı inhiraf ve fedakârlığa katiyen razı olmayan Lenin ve partisi, gayeye vasıl olmak için vaziyetin icap ettirdiği bazı amili ve şekli fedakârlıklarda bulunmuştur.

Amele sınıfına ihanetlerini meşru göstermek için Bolşeviklerin yaptıkları bu amili uzlaşmaları misal getirenlere karşı Lenin şöyle cevap veriyordu:

Türlü türlü uzlaşma vardır. Her uzlaşmanın vaziyeti, müspet şeraiti tahlil etmeği bilmelidir. Kendini ölümden kurtarmak, yakalanmalarını ve tecziye edilmelerini teshil etmek maksadıyla parasını ve silahı eşkıyaya teslim eden adamla, ganimetin taksimine iştirak gayesiyle onlarla uzlaşan adamı tefrik etmeyi öğrenmelidir. Bu siyasiyat sahasında, hayat-ı adiyede olduğu kadar basit değildir.

Alman emperyalizmi ile Brest Sulhunu imzalamaktan ibaret olan itilafı akdeden parti, enternasyonalizmini 1914 senesi nihayetinden itibaren amili bir surette ispat etmiştir. Çarlık mutlakıyet idaresinin mağlubiyeti temenni ve ilan ve iki emperyalist haydut arasındaki harb aleyhinde propaganda yapmaktan korkmamıştı. Bu partinin Duma'daki mebusları, burjuva kabinelerinde nezaret koltuklarına götüren kolay yollu takip edecekleri yerde Sibirya zindanlarına gitmişlerdi.

...Beynelmilel burjuvazinin hakim mevkiinden ıskatı için devletler arasında ki en kanlı harplerden yüz kere daha güç, uzun ve karışık bir mücadeleye girişmek, bununla birebir evvelden, muhtelif memleket burjuvazilerinin ve her memleket burjuvazisinin muhtelif kısımları arasındaki en ufak menfaat zıddiyetlerinden ihtiyat ve maharetle istifade etmemek, bunlardan en tehlikelisini ve en kutlusunu ezmek için diğerleriyle muvakkit itilaflar akt etmemek, sağlam ve emin birer müttefik olmasalar bile kitleleri kendine celp ve cezp etmek fırsatlarını kaçırmak.. Namütenahi gülünçtür. Marx ve Engels "bizim nazariyemiz bir (akide) değildir. Faaliyet ve icraat için bir rehberdir." Demişlerdi. Karl Kautsky ve Otto Baver.. gibi meşhur Marxistlerin en büyük cinayetleri, bunu

anlayamamaları ve proletarya inkılâbının en müşkül ve tehlikeli dakikalarında tatbik edememeleridir."

İşte cihan burjuvazisinin, ölümünü büyük bir sabırsızlıkla bekledikleri inkılâp dahisinin hayatı, şahsiyeti ve proletarya sınıfına hizmeti..

Evet, burjuvazi Lenin'in şahsiyetine bu kadar büyük bir ehemmiyet vermekte çok haklı idi.

Fakat Lenin'in ölümüyle inkılâbın inhilâl edeceğini tahmin etmekte ne kadar yanıldığını anlamakta da, zannederiz ki, çok gecikmeyecektir.

Sadrettin Celâl

Lenin ve Leninizm

Lenin öldü. Bu ölüm "Marx'ın ölümünden beri" hem ilmi komünizm, hem de komünizm cephesinde cihada ve fetehata girişmiş inkılâpçı proletarya için en büyük bir ziya' oldu. Lenin'in ölümü burjuva ve aksi inkılâpçı matbuatı, şûralar cumhuriyetine ve komünizm partisine kin ve iftira hücumlarına sevk ediyor; partinin inhilâl etmekte, olduğu, yeni ihtilâller, memleketi açlık ve veba dalgalarının kapladığı hakkında bililtizam birtakım haberler neşrediliyor. Bu neşriyata göre; Rusya inkılâbının nihayetine erişiyor. Lenin'in gurubu ihtilâlin gurubu demektir.

Bırakalım onlar kendi hayalleri ile kendilerini teselli etsinler. Tarihin kanunları bilhassa kendi kendilerini aldatanlara karşı insafsızdır. Bize gelince; şunu görüyoruz ki Türkiye Lenin'in ölümünü bütün hidayetiyle telakki etmiştir. Türkiye Lenin'in şahsında nasıl bir dost kaybettiğini hissediyor ve gittikçe daha iyi hissedecektir.

Bu satırlarda ise maksadımız; mümkün olduğu kadar, Lenin'in tarihi mevkiini, Lenin'in ilmi veçhesini yahut asıl tabiriyle Leninizm'i, Leninizm Marxism ve sosyal demokrasi ile münasebetlerini izah etmektir.

Marx'ın tarihi materyalizm nazariyesine göre tarihte şahsiyetlerin rolü:

1- Marx'ın tarihi materyalizm nazariyesine göre tarihte şahsiyetlerin rolü:

Carlaie'ye göre tarih; kahramanların tarihidir. Marx'ın, tarihi materyalizm nazariyesine göre ise, insanlar tarihlerini kendileri yaparlar, fakat tarih, hiçbir zaman fertlerin, şahsiyetlerin, kahramanların tarihi değildir. Belki bi'z-zarure birbirleriyle mütekabil istihsal münasebetlerine girişmiş ferdi

iradelerin kitlevi cehti neticesidir. Gerek ferdi gerek kitlevi cihetler ise kendi zamanlarındaki maddi istihsâl şeraitinin seviyesine göre tehdit edilmişlerdir. Şahsiyetlere ve dehalara gelince; her şahsiyet mutlak kendi zamanının, daha doğrusu kendi zamanındaki istihsal ve bunun üzerine esaslanan içtimai münasebetlerdeki inkişaf derecesinin bir mahsulüdür. Binaenaleyh dâhilerin ve kahramanların iradesi ve rolleri de bi'z-zarure kendilerini tevlit eden şeraitin müsaadesiyle tehdit edilmiştir. Bu suretle de tarihi şahsiyetlerin ve kahramanların iradesi kendi zamanındaki iktisadi ve bunlardan doğan içtimai cehtlerin bir timsalidir. Demek ki böyle bir fert arkasındaki kitlenin iradesinin hamili, mümessilidir. Şu halde her kahraman veya tarihi şahsiyet ancak; temsil ettiği bu kitlenin cehtlerini ve menfaatlerini temsil ettiği müddetçe bir dehada, bir tarihi şahsiyettir. Bu noktaları şu misallerle de izah edebiliriz:

Karl Marx ve Lenin

Karl Marx, Marxism'in, ilmî komünizm nazariyesinin vaziidir. (1818)'de doğmuş, (1840) bilhassa (1847) tarihinden itibaren nazariyatını tedvine başlamış ve (1884)'de ölmüştür. Fakat Marx'ın bilhassa bu zamanda gelmesi tarihi bir tesadüf değildir. Yahut diğer suretle söylemek icap ederse, Marx ancak on dokuzuncu asrın ikinci nısfına doğru gelebilirdi. Marxism, yahut ilmi komünizm ancak on dokuzuncu asırda ve bilhassa on dokuzuncu asrın ikinci nısfında tedvin edilebilirdi. Yani Marx dehası aynı zamanda kendi zamanına medbundur. Marx, kapitalizmin inkişafı ve tarihin materyalist telâkki düsturlarını tedvin edebilmek için kapitalizmin kati derecede inkişaf etmiş bulunması lazımdı. Frederick Engels, "anti-during" isimli

eserinde derki; "bir içtimai sistem kendi kanunlarını ve temayüllerini izhar edebilmek için hiç olmazsa ömrünün nısfından fazlasını yaşamış bulunmalıdır." Diğer taraftan Karl Marx kapitalizmin inkişafı neticesinde mukadder gördüğü proleter inkılâbını, proleter diktatorasını göremeden öldü. Çünkü proleter inkılâbı kapitalizmin, burjuvazinin doğurduğu, yetiştirdiği amele sınıfının bir gün genişleyerek, teşkilatlanarak, şuûrlanarak bizzat hükümet iktidarını eline alması ve diğer sınıfların iradelerini kendi iradesine bağlaması demektir. Halbuki bu inkılâbı bizzat başa çıkaracak olan amele sınıfı, Marx'ın zamanında henüz kâfi derecede şuûrlanmamış, teşkilatlanmamış ve genişlememişti. Aynı zamanda kapitalizm de henüz en son derece-i inkişafına çatmamıştı. Hülasa Marx ancak on dokuzuncu asırda gelebilirdi, Marxism ancak on dokuzuncu asırda tedvin edilebilirdi. Bu hadiselerine daha evvel ve ne de daha sonra vaki olabilirdi. Meselâ Marx elli sene daha evvel gelseydi ya bir sarraf, ya bir darülfünun hocası yahut da nihayet bir ütopist (hayalci) sosyalist olurdu. Lenin de Marx zamanında gelseydi hiçbir zaman bir proleter cumhuriyeti reisi, bir proleter diktatorası müfessiri, hülâsa hiçbir zaman Lenin olamazdı.

Lenin bizzat proleter diktatorası denilen devrin kahramanıdır. Proleter diktatorası Avrupa'nın yaşadığı kapitalizm nizam-ı içtimaisi ile komünizm arasında bir merhale, bir intikâl sahasıdır. Bu devir amele sınıfının ihtilaliyle küşad edilir, birtakım safahattan geçer ve tedricen sınıfsız ve hükümetsiz bir şekle inkılâp eder. Bu seyr ve zaruret ilk defa Marx ve Engels tarafından keşif ve tespit olunmuş ve Lenin tarafından bizzat küşad ve şerh edilmiştir. Binaenaleyh Karl Marx nasıl kapitalizmin ve alelumum cemaatin inkişaf hatlarını ve kanunlarını görmüş ve göstermişse, Marx'ın en sadık ve lâyık şakirdi olan Lenin de,

proleter diktatorası devrini, yetişmiş şuûrlanmış proletaryasının salahıyla küşad ederek bu devrin inkişaf hatlarını ve kanunlarını tespit etmiştir.

Bu suretle, Marxism; kapitalist nizam-ı içtimaisinin, Leninizm ise, proleter diktatorası denilen intikal devrinin ilmidir. Leninizm Marxism'i ikmal ve bir hatt-ı müstakim istikametinde temdit eder ve aralarına katiyen bir nokta-i taarruz yoktur. Leninizm inkılâpçı Marxism'dir. Marxism'in inkişaf ve tekâmülüdür. Marxism ve Leninizm beraberce ve birbirlerini ikmal ederek iktisadi ve içtimai inkişafın nasıl olup ilimde ve ideolojide tekâmülü temin ettiğine en güzel misaldi.

Diğer taraftan Lenin de, kendi yaşadığı proletarya diktatorası devrini takip edecek komünizmi göremeden öldü. Çünkü komünizm; evvela zamanımızdaki mülkiyet-i şahsiye kapitalizminin içtimai mülkiyet, yahut hükümet kapitalizmine inkılâbı, sonra da sınıflı ve hükümetli proleter diktatorası devrinin medid ve müşkül bir likidasyonu (tasfiyesi) neticesidir. Aynı zamanda beynelmilel ve teknik bir ameliyedir.

Binaenaleyh şimdiye kadar "Rusya'da komünizm öldü! Komünizm iflas etti!" diye söylenen sözler tamamıyla nefes alamaz muhalif, manasız ve cahilane sözlerdir, çünkü komünizm daha doğmamıştır. Lenin komünizme çıkan yolu açmış, fakat oraya henüz varılmamıştır. Marx nasıl kapitalizmi takip edecek proleter diktatorası safhasının teferruatıyla uğraşmamışsa, aynı suretle Lenin de proleter diktatorası devrinin esas hatlarını şerh ve tespit etmemiş ve onu takip edecek olan komünizmin eşkâl ve teferruatıyla meşgul olmamıştır. Bunlar ütopistlerin- hayalci sosyalistlerin- işidir. Binaenaleyh gerek Marx, gerek Lenin ancak kendi zamanlarındaki içtimai cehti temsil etmişlerdir. Birer ilmi komünisttirler. Birer materyalist deterministtirler.

Türkiye Cumhuriyeti Misali:

Her tarihçi şahsiyetin ancak kendi zamanındaki içtimai cehti temsil ettiği müddetçe bir daha olabileceği ve tarihi şahsiyetlerin irade ve faaliyetlerinin kendilerini doğuran şeraitle mahdut bulunduğunu şu arada daha yakın misal ile de izâh edebiliriz.

Meselâ Mustafa Kemal Paşa yahut da kendisinin temsil ettiği parti Anadolu'da cumhuriyeti (1923) senesinde değil de farz edelim ki (1913 yahut 1903) senelerinde ilana teşebbüs etseydi bil şüphe pek avaz olarak bütün milletin telinine hedef olur, ona karşı sevk edilecek ordulara münevver memleketin hemen bütün evladı koşardı. Bu misâli 1903 veya 1913 değil de, meselâ (1803) senesinde farz edecek olsak işe daha ziyade vuzuh kesbeder. Bundan başka meselâ Lenin Rusya'da Sovyet sistemini değil de, meselâ birden bire Çarlık usul idaresini tatbike teşebbüs etseydi, kudreti o saatte safra müncer olunur ve parçalanırdı. Aynı suretle farz-ı mahal olarak Anadolu'da cumhuriyet yerine memleketi tımar ve zeamet usullerine avdet ettirecek sermayedarlığın inkişafını temin edecek kanunlar ve şekiller yerine, derebeyliği doğuracak sistemler serd etseydi hiçbir zaman arkasında irade-i umumiyeyi ve bu iradeyi hamil olan kuvveti bulamazdı.

Hülasa, kahramanlar yahut tarihte şahsiyetler hadisatın cereyanını süratleştir veya hafifleştirebilirler, fakat hiçbir zaman bunu durduramaz veya o cereyana büsbütün aykırı şekiller veremezler. Tarihi şahsiyetler içtimai seyirdeki dönüm noktalarını herkesten evvel görür ve işaret edebilirler. Bunun için Pakrovsky:

"Kim daha ileriyi görürse o; diğerleri üzerinde hükmeder" demiştir. Bilhassa Lenin için söylenen bu söz mebhasta herkes için doğrudur.

Lenin İnkılâpçı:

Yukarıda söyledik ki Leninizm, inkılâpçı Marxism'dir. Şu halde Lenin de bir ihtilâlci, yani inkılâpçıdır. Fakat Lenin'in ihtilâlciliğini ve alelumum ilmi komünizmin ihtilâl nokta-i nazarını anlayabilmek için Karl Marx'ın bu kaziyeyi nasıl telakki ettiğini, yani Marx'ın (diyalektik) ini bilmek icap eder.

Marxism'e göre ihtilâl tıpkı bir çıbanın deşilmesi, ısıtılan bir suyun kaynaması, toprağa düşen bir tohumun filiz vermesi gibi tabiî bir neticedir.

Cemiyette ihtilâl, içtimai bir hadisedir, bir sıçramadır. Daha doğrusu sınıflı, mülkiyetli cemiyetin inkişafı esnasında tarihi bir zarurettir. Fakat bütün içtimai hadisat, meselâ bir kahramanın yetişmesi, bir kanunun vazî' veya ilgası hadiseleri gibi bir takım sebeplere ve bir takım da akıbetlere merbuttur işte bu kaziyeyi ilmi komünistler Marxism'in sosyolojisinin de istinat ettiği (diyalektik) metoduna (usulüne) tevfikan şöyle izah ederler:

Tabiat gibi, tabiatın bir parçası olan cemiyettir, sabit, camit, değişmez ve hareketsiz bir varlık değildir. Yani her şey seyir ve cereyan halindedir, her şey değişir, her şey cereyan eder. Her hadisenin esası hareket halinde maddedir. İşte bu esas diyalektik görüşünde birinci esastır.

Saniyen hiçbir hadise mücerret ve müstakil olamaz.

Salisen bir keyfiyet diğer bir keyfiyet inkılâp edebilmek için bir hazırlık, (komite-i terakkim) devri geçirmek mecburiyetindedir. Yani daima komite-i değişiklikler, keyfiyetlerin de değişmesini davet ederler. Tabi ki bir suyun buhar haline inkılâp edebilmesi için tamam (100) derece

hararete kadar ısınması gibi.. İşte aynı suretle içtimai bir hadise meselâ bir ihtilâlde infilak edebilmek, bir cemiyet başka bir şekil-i cemiyete tebeddül edebilmek yahut içtimai seyir ihtilâle müncer olabilmek için muhakkak bir hazırlık, tekâmül, komite-i terakkim devresi geçirmek mecburiyetindedir. Binaenaleyh ihtilâl sadece bizim irademizin mahsulü değildir. Bir şahsiyet, bir dahi, hatta bir fırka ve sınıf bile ne kadar kahraman ve fedakâr olursa olsun şerait-i lâzımesi mevcut olmadıkça bir ihtilâli yaşatamaz. Meselâ proletarya diktatorası ihtilâli yaşayabilmek için kapitalizmin layıkıyla inkişaf etmiş, proleter sınıfının genişlemiş, teşkilatlanmış, şuûrlanmış olması, sınıfı zıddiyetlerin artık ihtilâli davet eder bir şekle gelmesi zaruridir. Bu suretle ihtilâl, tarihi şahsiyetlerin değil içtimai ve iktisadi inkişafın bir mahsulüdür.

Râbian gerek tabiat ve gerekse cemiyette inkişaf daima birbirine zıt kuvvetlerin çarpışması, karşılaşması neticesidir. Bir buğday tanesinin başak haline gelmesinde, bir yağmur damlasının sükûtunda, nihayet bir cemiyetin başka bir şekil-i cemiyete inkılâbında daima bu zıt kuvvetler icrayı tesir ederler. Marx bu hadiseyi Hegel'den alarak (tez, anti-tez, sentez) diye silsile şeklinde arz etmiştir.

Nihayet diyalektiğin en son ve zaruri bir esası da şudur ki; bir keyfiyetten diğer bir keyfiyete intikâl daimâ sekteler, sıçramalar, inkılâplar şeklinde olur. İçtimai, kimyevi, hekemi, biyolojik... hülasa tabiatta ve cemiyette bütün hadisatta bu hâl daima tahaddüs eder.

Bu düsturlara göre de tabiatıyla (sınıflı ve mülkiyetli) cemiyetlerde ihtilâl, tarihi ve tabîi bir zarurettir. Bir inkişaf neticesi, aynı zamanda yeni bir seyrin başlangıcıdır.

İşte Lenin de ihtilâli bir gözle görür. Bu suretle telakki eder. İhtilâl bir sistemle bir vasıta arasında zıddiyetin,

uygunsuzluğun neticesidir. Cemiyette içtimai yetişkinliğin bir zaruri akıbetidir.

Şu halde ilmi Marxistler ve bu miyanda Lenin ihtilâlcidirler. Fakat alel-umuma ihtilâlci ve anarşist de değildirler. İlmi, müspet ve diyalektik ihtilâlcidirler.

Lenin bütün hayatında kendisi bu telakkiye bir misâl oldu ve ancak (1917) teşrini evvelinin sonlarında idi ki (haydi ihtilâle! Ya bugün, yahut hiç bir zaman...) dedi. Öyle ki Lenin bu cümleyi ilk defa telaffuz ederken o kadar kati söylüyordu ki bütün komuta içinde ilk defa kendisine taraftar olarak (Kollontai) isminde tek bir kadın ses verdi. Fakat nihayet bütün komite ihtilâl kararını verdi. 23 teşrini evvel- yahut, 7 teşrin-i sâni 1917'de Çarlar Rusya'sında hükümet iktidarı Bolşeviklerin, Lenin partisinin eline geçti.

Lenin Mütefekkir:

Birisi; "deha; medid bir sabırdır!" demiş. Eğer bunu Lenin'e tatbik etmek istersek diyeceğiz ki; Lenin'in dehası medid bir tetkik, tetebbu ve mücadeledir."

Lenin elli dört yaşında öldü. Otuz beş sene bil fasıla tetkik etti, tetebbu etti, mücadele etti. Lenin bila-mübalağa denilebilir ki dünyadaki en çok okumuş insanların biri, belki de birincisidir.

Lenin senelerce, günün yirmi dört saatinden on sekiz saatini alelekser mütalaa ile geçirdi. Şimdi Lenin'in külliyatı tamam on sekiz büyük cilde baliğdir. İlk eserini daha on dokuz yaşında iken ve Volga civarında bir şehirde mensup olduğu fırka arkadaşlarına okudu. Bu eser Rusya iktisadiyatına dair bir küçük kitap idi. Maalesef nüshası bulunmamıştır. Asıl ilk mühim eseri; Sibirya'da menfada iken yazdığı (Rusya'da

Kapitalizmin İnkişafı) isimli kitaptır. Hâl-i hazıra neşredilmekte olan Lenin külliyatının üçüncü cildini teşkil etmektedir. Lenin'in hakiki şöhreti bu kitapla başlar. Bundan sonra "Ne Yapmalı?" isimli eser gelir. Şimdi Rusya'da komünist partisinin esas kadrosunu teşkil eden hakiki inkılâp mütehassıslarının hazırlanması fikri burada müdâfaa edilmektedir. Lenin'in en mühim kitapları "Materyalizm ve Emperiyokratizm; toprak meseleleri; hükümet ve inkılâp; emperyalizm, kapitalizm son safhası"..ilh.

En güzide yazıları İsviçre'de neşrettiği "Iskra-kıvılcım" "Viperyod-ileri" gazetelerinde münteşir yazılarıdır. Bunlar kâmilen toplanılmış ve kitap haline konulmuşlardır. Bilhassa inkılâbı müteakip yazdığı makalelerin hepsi birer fikir-i esasiyi şerh eden birer şaheserdirler. Lenin'in nutukları arasında bir tane bile parleman nutku yoktur. Yani burjuva parlemanlarındaki kof fakat yaldızlı kelime oyunlarına bir defa bile müracaat etmedi. Söyleyeceğini katî, vazî ve mürakkah olarak söylerdi.

Lenin "dünkü sistem, bugün için eskidir!" demekle Karl Marx'ın materyalist bir şekilde tedvin ve kendisinin bizzat şerh ettiği diyalektik tarz-ı tefekkürün en canlı bir numunesi oldu. Onun her fikri ve her sözü bir tarihi zarureti ifade etti. "Tabiatın Sistemleri" isimli bir eserin müellifi olan Kulbah (1789-1723) yazılarının bir yerinde der ki, bir inkılâba iştirak eden şahsiyetin her fikri, her fiili, her hareket iradesi, hatta yüzünün her çizgisi bile yaşadığı anın şeraitinin birer zaruretidirler." Kulbah'ın bu sözü bilhassa Lenin için hakikat-ı mahzadır.

Lenin'in ilmi şahsiyetini, mütefekkir Lenin'i aydınlaştırabilmek için onun on sekiz cildini baştanbaşa tahlil etmek icap eder ki, bu bizim mevzuumuzun haricindedir. Bu on sekiz cilt baştanbaşa Leninizm'in ifadesinden başka bir şey

değildirler. Geçen seneden beri Moskova'da müstakil bir darülfünun küşâd edilmiştir ki burada bilhassa (Leninizm) tedris ediliyor. Lenin'in bütün hastalığı zamanında onun vazifelerini ika etmiş olan (Kamenev) darülfünunun bizzat müdürüdür. Yalnız Moskova'da âlî mekteplerde tahsilde bulunan (13,000) ve amele fakültelerinde okuyan (14,000) komüniste Leninizm darülfünunu talebesi; âlim ve kudretli birer Lenin olarak iltihak ediyorlar. Lenin'e göre komünist partisi; proletarya diktatorasının ve komünizmin bir mektebidir. Bu hesaba göre demek ki her komünist bir Lenin'dir.

Leninizm ve Sosyal Demokrasi:

Yarın asırdan beri alel ulum içtimaiyatçılar ve bilhassa Marxistler arasında bitmez ve tükenmez münakaşalara sebep olan demokrasi mevzuu ve sosyalist demokrasi hareketleriyle Leninizm'in münasebetlerini izah etmek tabiatıyla bu birkaç satırda mümkün değildir. Fakat biz, bu geniş demokrasi mevzuunu bir tarafa bırakarak amele sınıfının sosyal demokrasi hareketleriyle Leninizm'in mütekâbil vaziyetleri hakkında bir iki söz söyleyeceğiz. Bu mevzu; bilhassa Lenin'in en sadık şakirdi olan Zinoviev'in "harb ve sosyalizm buhranı" isimli büyük kitabında şerh edilmiştir. Buradaki nokta-i nazarlar (Leninizm tabiri altında olmaksızın) Lenin'in nokta-i nazarlarıdırlar.

Kapitalizm bünyesinde, harb-i umuminin doğurduğu daimi buhrandan, Rusya inkılâbından, hülasa kapitalizmin şimdiki safhasından sonra sosyal demokrasi artık ancak şu manayı ifade edebilir: kapitalizm nizam-ı içtimaisini lağvetmeden yani bu cemiyetin nizamları ve müsaadeleri altında amele sınıfının hayatı ıslah, sınıfı zabitleri telif ve

burjuvazi hükümetine iştirak: bu tarife sadece şekli bir gaye olmak üzere kapitalizmin, günün birinde salahın ve ihtilâlsizce ilgası sözlerini de ilave edebiliriz. Bu böyle olunca tabiatıyla sosyal demokrasi harekatının takip edeceği tarz-ı mücadeleye musalahane ve oportünist (yani uzlaşıcı) bir tarz-ı mücadeledir. Bu tarzın en yüksek misalini Alman Sosyal Demokrat Partisi göstermiştir. Oportünizmin en büyük nazariyecisi ise yine bu partide (berneştayin) dir. Alman ordularının inhilâli ve kayzerin derdi üzerine en büyük fırsatlar elde eden ve en son intihabatta tamam on bir milyon rey toplayan, memleketin bütün siyasi partileri içinde en muazzam ve en muktedir yegâne siyasi partisi olan Alman sosyal demokratları hiçbir zaman memleketi müstakilen idareye ve Marx'ın umdelerini tatbike teşebbüs etmediler. Proleter diktatorası veya amele-köylü hükümeti şekilleri yerine daima burjuva ile koalisyonu tercih ettiler. Fakat diğer taraftan muhakeme edince görürüz ki amele sınıfının bu tarz mücadelesi de bir zaman için keza tarihi bir zarurettir. Kapitalizmin inkişaf ve teali seyrinde bulunduğu devir için amele sınıfına bi-sût ihtilâllerle kuvvetini yıpratmak değil musalahane bir surette teşkilatlanmak ve şuûrlanmak düşer. Meselâ 1849 veya 1870 senelerini takip eden ve ta harb-i umumiye kadar devam eden zamanlar için sosyal demokrasi makul ve tabiidir. Fakat bu devirden sonra harb-i umumiyeyi müteakip bilhassa Avrupai Şarkı ve merkezi devletlerinde sosyal demokrasi tedricen inkılâpçı Marxism'e, yahut komünist hareketlerine terk-i mevki etmek zaruretindedir.

Bu safhada kapitalizm na-kâbil tedavi inhilâl buhranlarına toplamıştır. Sınıf-ı zıddiyetler artık telif edilemez bir şiddet almışlar ve hâkim sınıf yani burjuvazi kendi kendini müdâfaa için (faşizm) hareketleri şeklinde bizzat silahlanmıştır. Bir taraftan proletaryanın, amele sınıfının hücumları, diğer taraftan Şarkta başlayan milli hareketler

evvelce bir vahdet arz eden dünya iktisadiyatını parçalamış, beynelmilel Pazar dahili pazarlara inkılâp etmekte bulunmuş, binaenaleyh medeniyetin inhilâle ve parçalanmağa doğru dev adımlarıyla gittiği bu safhada amele sınıfı için mukadder tarihi vazifenin ifa edileceği saat çalmıştır. Lenin'e göre bu şekilde artık bu inhilâli durduracak ve hakiki enternasyonalizmi yaratacak devir gelmiştir. Binaenaleyh o, harb-i umuminin infilakıyla beraber amele sınıfını, emperyalizm muharebelerini vatandaşlık muharebelerine çevirmek, burjuva parlamentarizmini, proleter diktatorasına inkılâp ettirmek için katî mücadeleye davet etti. İşte bu vaziyet ve bu şiarlar harb-i umumiden sonra Rusya ihtilâline ve nihayet üçüncü enternasyonalin teşekkülüne bais oldu. Bu nokta-i nazarlara göre Şarktaki milli hareketler, Garptaki proleter hareketleri gibi meşru, tarihi ve ileri hareketlerdir. Her vecihle beynelmilel amele sınıfının müzaheretine layıktırlar. İşte bütün bu müspet ve bariz esaslara istinat ederek Lenin harb-i umumide ve onu takip eden senelerde sosyal demokrasinin iflasını, artık emr-i tabiisini yaşamış bulunduğunu, Avrupa proletaryası için gerek müdafaa, gerek tecavüz harblerinin aynı mahiyette bulunduğunu, binaenaleyh Şark bütün milli hareketleri ve kuvvetleri emperyalizme karşı tevci etmeğe mukabil, Garpta milletler arasındaki muharebeleri, sınıflar arasındaki muharebelere (vatandaşlık muharebelerine) çevirmek lazım geldiğini bütün sesiyle ve cesurane bir şekilde ilan etti. 1914'de Almanya'da sosyal demokrasinin harb bütçesi lehine ses verdiği haberi İsviçre'de Lenin'in kulağına geldiği ilk dakikada Lenin, sosyal demokrasinin kendi mezarını kendi eliyle kazdığına artık kani oldu.

Leninizm'in ihtilâlci Marxism olmasına mukâbil; sosyal demokrasi bir nevi reformizm (ıslahatçılık) oportünizm (uzlaşıcılık)'dır. Binaenaleyh Lenin hakiki Marxism'in en has

mümessilidir. Mamafih şunu da unutmamak lâzım gelir ki gerek sosyal demokrasi, gerek inkılâpçı Marxism safhaları her memlekette amele sınıfının kendi inkişafı esnasında geçmesi zaruri safhalar olabilir. Almanya'da bugünkü komünist partisini, dünkü sosyal- demokrasi doğurdu.

Rusya'da komünistler (Bolşevikler) dünkü Rus sosyal demokrasisinin bir cenahıdır. İngiltere de bile komünist gurubu bugün mevki iktidarda bulunan amele partisinin dahilinde bir teşkilattır.

Bize gelince; bizde imparatorluk zamanlarında memleketimizin hakikaten fena idare edilmesi; lüzumsuz muharebeler, kapitülasyonlar memleketimizi yarı bir müstemleke halinde bırakmış ve iktisadın inkişafımıza mani olmuştur. Bütün bunların, bilhassa harb-i umumu ve Yunan harblerinin tahribatı neticesinde şimdi memleketimizdeki iktisadi seyir, menfi bir seyirdir. Yani memleketimiz şimdi bir (sermaye terakümü) devri yaşamıyor. Memleket umumi bir fakirleşme ve sefilleşme halindedir. Bizde henüz proletarya değil, işsizler, ihtisassızlar, hülâsa (lumpen proletarya artıyor. Nasıl ki iktisadi inkişaf dediğimiz hallerde de hakiki sanayi ve ticaret değil, ihtikâr (spekülasyon) icra-i hüküm etmektedir. Binaenaleyh bizde ne sosyal demokrasi, ne de diğer şekil kitlevi hareketler için lâzım olan içtimai zemin henüz tabiatıyla teşekkül etmiş değildir.

Memleketin zengin, sermayedar, ileri bir hale gelmesi şimdi günün tarihi vazifesidir ve bu vazife ise disiplinli ve müteşekkil bir cumhuriyet partisine düşer. Cumhuriyetin idame ve muhafazası için yapılacak her hareket, hatta ne kadar şiddetli bile olsa, doğru, terakkiperverine, ileri bir harekettir.

Şu halde mevzuumuza avdet ederek diyeceğiz ki; sosyal demokrasi burjuva meşrutiyetçiliği veya cumhuriyetçiliği şeklinde amele sınıfının reform ve hükümette

iştirak hareketleri demek ise, Leninizm'de doğrudan doğruya kapitalizmin inhilâli safhasında amele sınıfının müstakil cumhuriyetçiliği veya proleter diktatorası demektir.

Lenin, Proletarya Diktatorası Diğer İktisadi Politika:

Karl Marx'a göre hükümet müessesesi, hâkim olan sınıfın bir icra komitesidir ve sınıfı uzlaşamamazlıkların bir neticesidir. Bizzat cemiyetten doğar, fakat bilâhare cemiyete yabancı ve onun fevkinde bir şekil alır, proleter diktatorası denilen intikâl devrine, kapitalizm ile komünizm arasındaki safhaya gelince bu da bir hükümet şeklidir. Proletaryanın hükümeti demektir. Proletarya kendi tarihi ve zaafını icra etmek, vesait-i istihsaliyeyi içtimaileştirmek, istihsal ve tevazuu bir içtimai plân haline getirmek, sınıfları ve bu miyanda bizzat kendi sınıfını da mütecanis ve sınıfsız bir cemiyete kalb etmek için bir ihtilâl ile siyasi iktidarı kendi eline alır. Bu suretle de nihayet hükümetin hükümet vücudu, yani sınıflar ve sınıfı zıddiyetler tedricen zail olunca hükümet müessesesi de tedricen bir tanzim ve tevzi-i amel müessesesine münkalib olur. Marxism'in bu mebhasını Lenin (Hükümet ve İnkılâp) isimli eserinde en müspet bir şekilde tahlil ve tefsir etmiştir.

Proleter diktatorası safhası daima intikâli safha olduğu için bu safhadaki şekiller daima değişken, mütebeddel, napayidar şekillerdir. İhtilâli, aksi ihtilâl, terör, burjuvaziyi istismar...ilh... safhaları takip eder.

Rusya'da bu safahat bütün şiddetleri ile birbirlerini takip etmişlerdir. Lenin her dönüm noktasını bizzat ve tam zamanında işaret etti.

Terör ve aksi inkılâpla mücadelenin kızgın seneleri, yahut Rusya'daki tabiriyle (askeri komünizm) Lenin'in (yeni

iktisadi politika)'sına yahut Rusya'daki tabiriyle (NEP)'e terk-i mevki etti yeni iktisadi politika kısaca tabiriyle (hükümet kapitalizmi) demektir. Kapitalizmi en son gaye-i inkişafına isal ve dağınık bulunan istihsâl ve tevzii bir plân ve bir merkez etrafında temerküz ettirmek, ticaret-i hariciyeyi millileştirmek..işte yeni iktisadi politika.. tabiatı ile bu umurun imkân husule ihracı bir takım şeraiti, bilhassa mukabil sınıfın ricat-ı telakki edebileceği bir takım muvakkat tedbirleri icap ettirdi. Meselâ sağlam müstakar bir para ve bütçe, ticaret-i dahiliyede hususi sermayeye bir mukadder serbesti, köylünün küçük toprak mülkiyetine müsaade, kuvvetli bir ordu...ilh...

İşte 1921'de Lenin (askeri komünizmin) nihayetine erdirilmesini ve iki iktisadi politikaya geçişi ilk defa ileriye sürdüğü zaman dahilde ve hariçte herkese bu hâl, bu tekâmül ve inkişaf adımı komünizmin tam ricatı ve iflası gibi göründü. Bu kanaatler bugün esasen artık her saat ile tekzip edilmiş olduğu için Lenin'in bu hususiaki müdafaalarını burada izah etmeyeceğiz.

Nihayet (1922)'de üçüncü enternasyonalin dördüncü kongresi uzun ve ilmi pek çok münakaşa ve tetkikattan sonra (yeni iktisadi politika) devrinin her memleketin proleter diktatorası safhasında mukadder ve tarihi bir zaruret olduğunu kayıt ve tespit etmiştir. Hülâsa Lenin; tarihte nasıl en büyük, bir cereyan, hareket-i fikriye ve mücadele adamı ise, Leninizm'de yine tarihte en muazzam bir sistem, bir eser, bir mücadele ve bir hareket-i fikriyedir. Bir içtima-i inkişaftır. Lenin medfenine indirilirken onun etrafını saran bir buçuk milyon işçinin ve bütün dünyada yüz milyonlarca Lenin'i sevenlerin bayraklarına yazdıkları; "Lenin öldü ise, Leninizm yaşayacaktır!" ibaresi asrın içtimai asrın içtimai cehtini temsil ve ifade eden muazzam bir şiardır. Leninizm'i tetkik ve

tetebbu herkes, bila-istisna herkes için lâzım ve mucip istifadedir.

Lenin beynelmilel proletaryanın olduğu kadar, Türkiye'mizin Türkiye'nin milli istiklâl hareketinin en yakın, en samimi ve en hayır hah dostu idi. Bizden Lenin'in hatırasına yüz binlerce selam olsun!...

1923 Kânûn-i sâni 30

Şevket Süreyya

Lenin'in Sevkü'l-Ceyş Düsturları

Lenin sınıf cidalinin büyük sevkü'l-ceyş mütehassısı olmuştu. Kendisinde pek mesut bir tarzda bir nazariyeci ruhuyla bir tatbikatçı mehareti cem etmiştir.

Filhakika Leninizm nedir?

Leninizm fiiliyata geçmiş Marxism'dir. Siyasi hayatın hadiselerine, olanca keskinliği, olanca derinliği ile Marxist tahlili Lenin kadar iyi hiç kimse tatbik edememiştir. Sınıf mücadelesinin mekanizmasını ve ihtilâl usul ve sevkü'l ceyşinin başlıca ana sırrını anlamak arzu edenler için onun bilhassa Teşrin-i sâni inkılâbı hengâmelerinde ve müteakiben yazdığı makaleler ve kitaplar tükenmez birer malûmat mehazı teşkil ederler. Tarih birçok değerler usul ve sevk-ül ceyş üstatları zikreder fakat bunların hepsi harbi cephede ecnebiye karşı icrayı faaliyet eden askeri kumandanlardır. İçtimai cephe harbi cepheye nazaran daha pek çok fazla güçlük arz eder. Ve sınıf mücadelesini sevk ve idare edenin vazifesi her şeyden evvel içtimai cephe hattını tayin ve tasrih etmek, bir hatt-ı hudud ile seneleri yekdiğerinden tefrik ve ondan sonra orduya hücum emrini vermekten ibarettir. Lenin'in bütün söylediklerinden ve yazdıklarından, hemen tamamıyla proletarya mücadelesini irae eden ber veche âtî desatir-i esasiyeyi çıkarabiliriz:

1: Sınıf mücadelesinin nokta-i hareketi, kuvvetli bir tarzda mütehhid, disipline tabii, fikriyat itibariyle mütecanis bir proletarya partisi yaratmaktadır.

2: Elzem olan fikirlere müstenit ve hiddeti idame etmek için, her nev'i mizac-girliğe oportünizme karşı safları her an, karışmış olan gayri mütecanis unsurlardan tasfiye

etmek suretiyle- yorulmak bilmez, bi-aman bir mücadele açmak icap eder.

3: Siyaset, bir sınıfın diğer sınıfa nazaran müntekaan zaruri olan vaziyetini tayin etmek ve muharebeye milyonlarla adamı sevk etmeği bilmek demektir.

4: Hiçbir zaman kendi kuvvetlerini a'zam etmemelidir. mütebaimizin hakiki kıymetini takdir etmesini bilelim hiçbir zaman unutmayalım ki cidalin teknik ve teşkilat itibariyle ihsarı, birinci derecede haiz-i ehemmiyettir.

5: Hasmın (burjuvaziyanın, sosyal demokratların ilh...)

Kuvvetlerini hiçbir zaman istisgar etmemelidir. Kemal-i itina ile hasmın istinat ettiği kuvvetler hakkında bir fikir edinmeli ve aynı zamanda onun bilhassa zayıf noktalarını anlamalıdır.

6: Bir ihtilâl partisinin taktikiyası içtimai kutuların muattal haline göre değil, faaliyet haline göre tayin edilmiş olmalıdır.

7: Proletarya ancak ihtilâle köylü sınıfı da alâkadar etmek veya hiç olmazsa onun bi-taraflığını temin etmek muvaffak olduğu takdirde galebe çalmak kabiliyetini ihraz edecektir.

8: Kemal itina ile proletaryanın kazanması muhtemel olan vazifeler hakkında ve bundan da daha ziyade, duçar olduğu mağlubiyetler hakkında fikir edinmek icap eder. Sınıf mücadelesinde duçar olunan her mağlubiyetin (Paris komunası olsun, Rusya'nın 1905 ihtilâli olsun ilh...) bilâhare ihmal edilemeyecek bir tecrübe teşkil eder.

9: Muhtevası uzun ve müşevveş şiarlar (müvedder) ortaya atmak faydasızdır. Bir şiar kısa ve basit olduğu tespitte daha kıymetlidir. Bir şiar proletarya kitlelerinin vicdanına hâk olunca onu tebdil etmek lâzımdır.

10: Bir harekete girişmezden evvel lehte ve aleyhteki tekmil delâili tetkik etmek lâzımdır bir kere bu yapılan hareketi azami şiddetle sonuna kadar sevk etmek icap eder. Fiiliyat esnasında en küçük türde ve kararsızlık hıyanete muadildir.

11: Derhâl hasım üzerine kati bir tevafuk ihraz etmek için lâzım gelen kuvvetleri bir tek noktaya cem ve tahşit etmelidir. Mümkün olduğu kadar sık sık hiç olmazsa müşemmer muvaffakiyetler temin etmelidir ki ihtilâl taraftarlarının kuvve-i maneviyesi takviye edilsin, düşmanın ümidi kırılsın.

12: Hiçbir zaman "tesisi" elden kaçırmamalıdır. İcraat teşebbüsünü terk etmek bir mağlubiyete maruz kalmağa muadildir.

13: Düşman sınıfı için bi-aman olalım; bir ihtilâlde yumuşaklık ve müsaadekârlık zaruri bir tarzda mağlubiyete isâl eder.

14: Aynı derecede azim ile aynı karar ve katiyetle hem burjuvaziyle hem de onun amele muhitlerindeki dalallerine, yani ıslahatçılara karşı mücadele edelim. Aramızda, sınıfımız içinde olan düşmanlarımız hariçte olanlardan yüz kat daha tehlikelidirler.

15: İtina ile muhasim kuvvetlerin nispetlerini tetkik etmek ve kitlelerin ahval-ı ruhiyesine hulul etmeğe gayret icap eder. Tam sırasında, her muvaffak hadisede, amele kitlelerinde salim temayüllere delâlet eden her şeyin farkına varmasını ve bunlardan istifade etmesini ve aynı zamanda her zaafa her yanlış telâkkiye, her tereddüde karşı şiddetli mücadele etmesini bilmek lâzımdır.

16: Vakt-i merhununda, dümeni elden bırakmaksızın derhal tebdil-i istikamet etmesini bilmelidir. Ani dönüş usulü, içtimai kuvvetler arasında mevcut olan münasebetlerin gayet

iyice bir tetkiki üzerine istinad eder. Bu, sınıf sevkü'l-ceyşinin temelidir.

17: Mağlubiyet cesareti kırmamalı, lüzumsuz yere kitleleri yandan yana sürüklememelidir. İyi bir netice istihsal edinceye kadar aynı şeyi yüz defa tekrar başlamak için cesaret ve sebatı elden bırakmamalıdır. Sinirlenmemelidir: sınıf mücadelesinde sinirler fena akıl hocalarıdır.

18: Düşmanlar ve sahte dostlar ne derlerse desinler, bundan şaşmamalıdır. İftiraya, cebr ve tazyike, yalana kulak asmamalı, sınıf düşmanlarından hiçbir hayır beklememelidir. Kuvvetlerimizin, azmimizin menbaanı düşmanın bize karşı beslediği kin teşkil etmelidir. Burjuvazya bizden nefret ediyor mu? Öyle ise doğru yolda yürüyoruz.

İşte, bize, la-yemut rehberin, üstat Lenin'in kendi misaliyle verdiği dersler.

Ve ne zaman, ki kanlı istismar nizamı baş aşağı kalacak; ne zaman, ki bütün memleketlerin işçileri, bir kardeşlik ittifakı akdetmek için toplanacaklar ve cihan-ı sosyalist cumhuriyetleri ittihadını vücuda getirecekler, ancak o zaman proletarya reisinin muzdarip beşeriyet için yaptıkları lâzım olduğu derecede taktir olunacak ve insaniyetin, Vladimir Ilyich Lenin'e ne kadar medyun-u şükran olduğu anlaşılacak.

Luzovsky

Lenin, Hüsn-ü Ahlâk Numunesi

Moskova-Şubat

Bu aksam, Redgoysko mahlâsının- komünist olmayan- kadın ve erkek ameleleri, Taganka meydanındaki sinemada, Lenin hakkında konuşulduğu işitmek üzere içtimai etmişlerdi.

Âlim, parti reisi, rical-i devlet olarak onun hakkında her şey söylenmiş ve yazılmıştı. Onun acımak bilmez tahlili, hatıfane nüfuz-u nazarı, yenilmez azmi methedilmiştir. Fakat hayat hususiyesinden bahs edildiği yoktu. Şüphesiz Lenin bu cihetin kurcalanmasına razı olmayacaktır.

Bu aksam bir ihtiyar Bolşevik, vaktiyle lüzum ve bilâhare amele ve köylü teftiş komiser muavini olan Sevidersky, Lenin'in hayat-ı hususiyesine dair unutulmaması lâzım gelen bazı fıkralar anlattı. Biz bunları nakil etmekle intifa edeceğim.

Deva sabir çalışma kudretine mâlik idi; bu kudreti bilâ istisna, amele sınıfının hizmetine hasretmiştir. Bizzat kendi için, onun bir zerresini bile tefrik etmek salâhiyetini kendisinde bulmazdı. Bu hâl, ihtilâlden evvel hiçten bu muazzam eseri başarmak icap ettiği esnada, onda mevcut idi. Yoktan bir proletarya partisi halk etmek nasıl kabil olacaksa, bütün yoldaşlar akıl erdirmedikleri bir surette, Vladimir Ilyich, cümlesinden on defa daha fazla iş çıkarmağa muvaffak oluyordu. İhtilâlden sonra da her akşam altıdan, sabahın ikisine kadar halk komiserleri meclisine riyaset etmeğe mecbur olduğu sıralarda yine aynı tarzda çalışırlar. Ruznamede mukayid kırk elli maddenin meselâ, odun tevzii, umumi çamaşırhaneler küşada, ilh... gibi- en ehemmiyetsizlerine varıncaya kadar hepsi hakkında, alâkadarlar tarafından

doğrudan doğruya malumat edinmiş bulunurdu. Hem müzekeratı idare eder hem de bir taraftan sağındaki bir yığın raporları tetkik ederken diğer taraftan da solunda bir kâtibin uzattığı kararnameleri imhalardı. Aynı zamanda mühim mesâil hakkında, diğer siyasi büro azasının reyini almak için telefonla konuşurdu.

Lenin gayet kavî bir bünyeye mâlik idi. Feth-i meyyitde bütün ichizası bir genç adamın ki kadar sağlam bir halde bulundu. Yalnız dimağı yorgunluk neticesi yıpranmıştı. Bütün dimağ-ı eviyesi, derin ve ebedi bir fikir gerginliği neticesi, tasallüp etmişti. Merhum bütün fikirlerini ameleye hasretmişti. Başka bir fikirle iştigâle kendisinde salâhiyet görmezdi.

Lenin diğer hiçbir vazife ile kabil-i kıyas olmayan yüksek bir vazife deruhte etmiş olduğundan dolayı imtiyazattan müstefit olması icap ettiğini zannetmezdi. Faaliyeti için kendisine vakit kazandıracak her vasıtaya müracaat eder, kâtipler stenograflar, otomobiller kullanırdı, fakat şahsi istirahat ve refahını temine matuf hiçbir şeyi kabul etmezdi. Kremlin Sarayında oturduğu oda o kadar küçük idi ki bir karyola ile bir küçük masadan başka eşya isteyip edemezdi. Sıhhati tezelzüle uğradığı zaman, doktorlar, emrine daha geniş bir oda verilmesi için emr-i istihsâl ettiler. Bütün Moskova ahalisi mesken sıkıntısı çekerken ben geniş yerde oturamam" diyerek buna katiyen muhalefet etti.

Daima elbiselerini süpürür, ayakkabılarını temizler, kirli giyinmeyi bir ihmalkârlık alameti addederdi. Fakat daima gayet mütevaziyane giyinirdi. Pantolonunun artık havi kalmadığını gören arkadaşları ona yenisini tedarik etmek istemişlerdi; buna razı olmadı. Onu uyuduğu esnada, gizlice tebdil etmek icap etmiştir.

İstikbalin müşterek büyük davasına hayatını feda etmekle birebir insanların hâlihazır sefaletlerini istihkar etmezdi. Kıtlık esnasında halk komiserlerini kimsesiz çocuklardan bir evlatlık almağa mecbur etmek ilk olarak onun aklına geldi. Ve kendisi, meşguliyetine rağmen, iki çocuk aldı. Partiye mensup ihtiyar bir işçinin sefalet içinde yüzdüğünü haber aldığı zaman, bir otomobil tedarik edip o yoldaşı bulmak ve kendisini teselli etmek için vakit ve imkân bulurdu.

Lenin'de, en basit insanları kendi seviyesine getirmek hasleti vardı.

Vilayetten, komünist olmayan köyleri celb edip, onlardan hakikati öğrenmeği severdi. Evvela çekingen davranan köylü tedricen, her şeyi olduğu gibi anlatmağa koyulurdu. O yalnız ses çıkarmadan dinlerdi, müfârekat edince köylü şu kararı verirdi: "on nash"- yani o bizimledir.

Niçin bütün çalışkan Rusya bugün, yetim kalmıştır? Niçin uzak memleketlere, Türkistan'a ve Sibirya'ya doğru giden tiren yolcuları ilk vardıkları istasyonlardan komünist enternasyonaline telgraflar çekmek lüzumunu hissettiler? Niçin mektepler, evzinler, ordular ve devâir gece gündüz, teşhir edilen cenazesi o günde resmigeçit yapıyorlar? Niçin, bütün vilayetler, heyet-i mürahassalarının yetişebilmesi için resmi tedfinin tehirini talep ediyorlar? Niçin yirmi uzun senedir işçi olanlar, 21 Kanuni senide komünist partisine dahil olmak için yalvarıyorlar. Niçin sendikalar yurdunda hazır olan bütün bir Cemm-i gafir, defnine hıçkırıklarla ağlamaya başladı? Niçin ihtiyar kadınlar: "Allah ruhunu kabul etsin!" diyerek istavroz çıkarıyorlar? Niçin bu soğuk adam, arkasında, bu kadar fikir yoldaşı ve açtığı yolda yürümeğe azmetmiş bu kadar insan bıraktı. Bunların sebebini Lenin'in bir âlim, bir nazariyeci bir sevkü'l-ceyş üstadı, bir parti reisi, bir emsalsiz millet adamı olmasında aramamalıdır? Hayır! Lenin'in hiçbir dakika

hareketiyle prensiplerini tekzip etmemiş olması bunu izah eder.

Küçük ve mağrur sahte "reisler"'in safsataları onun için tamamıyla yabancıydı: "İhtilâl için kendisini iyi muhafaza etmek," "Gönlünü meşru bir tarzda anlattırmak," "Hiçbir kimseye zararı dokunmadan sade bir refah içinde yaşamak," "İnsanca hayat geçirmek" komünizm onun yalnız başında değil aynı zamanda kalbinde ve bütün şahsında idi. Doğuşu itibariyle amele sınıfının yabancısı iken ona hizmet ediyor, onu kendine alet etmiyordu. Bütün bir cihanın, işçi cihanı azminin müşahhas timsali kendisini ondan hiçbir zaman hariç addetmemişti; bilâkis kendi kendini unuturdu. Halk için hükmü olan, itimat telkin ve aşk ilham eden budur. Bunun içindir ki, Şark ve Garb'ın, dünyanın bütün ezilenleri bütün istismar edilenleri, yek avaz olarak "On nash" "O bizimledir, ondan başkasını takip etmeyeceğiz" diyebiliyorlar.

Pierre Pascal

Lenin'in Ölümü ve Türkiye'de Uyandırdığı İntiba: Bir Mütâlaa

"Bir dakika, Rusya'da komünistlerin yerinde Çarların hakim olduğunu farz etmek, Şuralar Rusya'sının Türkiye'miz için mânâsını ve ehemmiyetini izah etmeğe kâfidir. Rusya'da Lenin'in başardığı ihtilâli, Çarlık' ın ve Kerenesky hükümetinin hayatına hitam vermemiş olsa, ihtilâle kadar bütün Vilayet-i Şarkıyyemizi elinde tutan Rusya harb-i umumiden galip ve muzaffer çıkmış bulunsaydı, bugün bir varlık olan "müstakil Türkiye" belki ancak bir hayâl halinde kalacaktı. Çarlık daha ilk adımda müttefiklerinin bil hadde kendisine ba-muâhede kendisine nüfuz ettikleri Şark'ı, merkezi ve Geneva'yı Anadolu'yu ve İstanbul'u ilhak edecek, buralarda azim ve kuvvetli bir ordu bulunduracaktı.

Rusya'da şûralar olmazsa, ancak Çarlık hâkim olacaktır. Bu ikisinin arasında bir şekil katiyen var olamaz. Kerenesky vesaire cumhuriyet şekilleri Çarlık plânlarını idame etmekten ve İstanbul'u işgale uğraşmaktan başka bir şey yapmadılar. Bizde Bolşeviklerin pek yakında mahvolacaklarını düşünen veya bunu temenni eden herkes, bir dakika için bu vaziyeti derpiş etmelidir!"

Lenin'in Ölümü Hakkında İlk Haber:

"Helsingover- 22- Kânûn-ı sâni (A.A) Lenin'in; 21- Kânûn-ı sâni saat 18'i 50 geçe vefat ettiği Moskova'dan bildiriliyor."

Bu haber 23- Kânûn-ı sânide şehrimizde intişar etmiş ve herkes tarafından, bu miyânda şehrimizdeki Rus heyeti tarafından gayet itiyatla telakki edilmiş, fakat 24- Kânûn-ı sâni telgrafları maalesef bu haberi teyit etmişlerdir.

Bunun üzerine Ankara'da Büyük Millet Meclisinde Celâl Nuri Bey tarafından Lenin'in vefatı ve Türkiye için bunun manası hakkında izahat verilmiş ve şûralar cumhuriyetine beyan taziyeti mütezammın bir telgraf keşidesi teklifi müttefiken kabul edilmiştir. Bundan başka hariciye nezaretimiz, şûralar sefirini Rorich yoldaşa beyan-ı taziyet etmiş, Ankara'da şûralar sefaretinde bir merasim tertip olunmuş ve başvekil İsmet Paşa Hazretleri, Rusya heyet-i icraiyeye reisi Kalinin yoldaşa atideki telgrafı keşide buyurmuşlardır:

"Monsieur Lenin'in vefatıyla müteessir olan Türkiye Büyük Millet Meclisi dost ve komşu milletin duçar olduğu ziya-i elemden mütevellit hissiyat-ı taziyetkâranesini Rusya şûralar müteahhit cumhuriyetine arz eyler."

●●●●●●

Matbuatımızın 24- Kânûn-ı sâni nüshaları Lenin'in vefatı ve onun şahsiyeti ve eseri hakkında muhtelif mütalaalarla intişar etmişlerdir. Biz bu mütalaaların bazı aksamını bir hatıra olmak üzere burada derc edeceğiz:

●●●●●●

23- Kânûn-ı sâni tarihli (Vakit) Gazetesinde:

"McDonald'ın Londra'da mevki'-i iktidara gelmesiyle, Lenin'in hayat-ı siyasiyeden çıkılmasının Avrupa hayat-ı umumiyesi üzerinde mütekabil tesirleri olması tabiidir.

Lenin Rusya'da Kızıl İhtilâlin âdeta ruhu olmuştur. Rusya'da Bolşevik ihtilâl çıktığı zaman, bu iki idarenin tabiat-ı eşyaya muhalif olduğunu iddia eden Garb diplomatları, pek az bir zaman içinde mukabil ihtilâl ile Bolşevik Rusya'nın çöküp sükut edeceğinden iki idarenin kuvve-i hayatiyesi olmadığından çok bahsetmişlerdi. Aradan altı yedi sene geçti, bu idealler tahakkuk etmedi. Esrarengiz bir şekilde başlayan Bolşevik ihtilâli yine esrarengiz birtakım tahvilat geçirdi. Fakat iki Rusya'yı tanımlamakta en unut olan Garb memleketlerinin Şark'ı Avrupa siyasetleri üzerine icra-i tesir etti. Nihayet bugün Londra'da mevki'-i iktidara gelen McDonald kabinesi Rusya'yı tanımak partisibini programına ilk madde olarak koydu. Bolşevik Rusya'sının Şark ve Garb'da her gün biraz daha tevsi eden siyasi nüfuzunun tesisinde şüphesiz dün Moskova'da ölen Lenin'in şahsen büyük bir hisse-i muvaffakiyeti vardır."

●●●●●●●●●●●

24 Kânûn-ı sâni (İkdam) Gazetesinden:

"Lenin'in zatı ve eseri hakkında katî hüküm verecek olan tarihtir. Biz tarihin hakkını gasp etmeksizin diyebiliriz ki; Asrın en kuvvetli dimağlarından ve en azimkâr şahıslarından biri idi. Kızıl Rusya'da bir mabut; bir ilah mevkiinde olan Lenin hakkında refikasından biri şu mütalaayı serd etmiştir. Lenin ihtilâlin Himalaya'sıdır.

Bu sözün vakıa mutabakatını tasdik etmek lâzım gelir." Bundan başka Ahmet Cevdet Bey 25 Kânûn-ı sâni tarihli bir makalesinde Lenin'in vefatını mevzu bahsederek, bu vefatın Rusya'daki tahvilata ve Rusya'nın inkırazına meydan verip vermeyeceği meselesini muhâkeme ederek hulâsaten:

İnkılâbın Rusya'da kâfi derecede kökleştiği, Lenin'in vefatı hiçbir büyük tahavvüle meydan veremeyeceği ve Bolşeviklerin örnek olmağa şayan olan teşkilatlarıyla her türlü müşkülatı ref'i edebilecekleri kanaatinde bulunuyor. Bu ciddi makaleyi aynen nakledemediğimiz için müteessiriz.

24 Kânûn-ı sâni tarihli Akşam Gazetesi Lenin hakkında hemen hemen aynen Vatan gazetesinde intişar eden mütalaaları serd etmiştir.

24 Kânûn-ı sâni (Vatan) Gazetesinden:

"Çarlık orduları mağlup olduktan ve Çar Nikola tahttan indirildikten sonra (Kerenesky) serkar'a geçti. Bu zayıf ve cılız recül hükümet Bolşeviklerin mükemmel teşkilatına karşı uzun müddet mukavemet edemeyerek sükut etmiş ve Lenin Rusya'da diktatör mevkiine çıkmıştır. Lenin mevki'-i iktidara geçtikten sonra Çarlık ile alâkadar bütün müessesatı yıktı ve Çarı (imparator) bil-muhakeme ailesiyle beraber idam ettirdi. Lenin'in Rusya'da nüfuz ve kudreti bi-payan idi. Lenin, bütün fırkanın ömründe bila-kayd-u-şart itaat ettiği bir reis idi. Fırka işlerini Lenin kadar kimse idare edemezdi.

Lenin'in vefatı Rus inkılâbı için büyük bir zıyaı teşkil eder. Çünkü (hastalığı dolayısıyla) manen ölmüş bulunmasına rağmen, onun manevi nüfuzu, inkılâpçılar arasındaki şöhreti bir nokta-ü hiddet ve tesanüt teşkil ediyordu. Lenin'i, üçler

heyetinin en mühim bir uzvu olan Kamenev'in istihlaf etmesi muhtemeldir."

24 Kânûn-ı sâni (Tevhit-i Efkâr) Gazetesinden:

"Lenin Rusya'nın altını üstüne getiren, o mutaassıp ve Çarlara tapan memlekette Çarlık' ı deviren ve dalgaları az, çok dünyanın her tarafında çalkalantılar husule getiren muazzam- ve aynı zamanda hem siyasi hem içtimai- bir inkılâp ve ihtilâlin büyük alemdarıdır.

Lenin ölmeden evvel kendi mezhep ve meslek içtimaiyesine iman eden pek çok müritler yetiştirmiştir ki onların, aralarındaki bazı ihtilaflara rağmen, birbirlerinin yerini tutacaklarına ve Rusya'da bir müddet daha hükümran olacaklarına şüphe yoktur. Lenin ortaya attığı fikirlerin yürüdüğünü terakki ettiğini, hatta kısmen İngiltere'de bile muzaffer olmağa başladığını gördükten sonra ölmüştür."

"Bolşevikler, dahili ve harici mücadelelerin Kaffesin'e karşı ihraz-ı galebeye muvaffak olmuşlardır."

24- Kânûn-ı sâni (İleri) Gazetesinden:

"Lenin namuslu, çalışkan, kanâat sahibi bir ihtilâlci idi. Rusların Bolşevik olmayanları bile Lenin'i severlerdi. Çünkü Lenin namuslu idi. Gayesi için mücahide etti ve muvaffak oldu. Bolşevikler dahilde kuvvet bulmak, iş görmek için her türlü engelleri kanlı bir surette bertaraf ettikleri gibi, dahil kızıl ordularda; Çarlık kumandanlarının İngiliz ve Fransız parasıyla teşekkül ettikleri muhtelif orduları mağlup ettiler. Bugün Lenin'in vefatı Bolşevizm'e Rusya'da hiçbir ziyan vermeyecektir. Çünkü her şeyi hazırlayarak gitti. Vakıa Bolşevizm'in bizce her şeyi fenadır, fakat şu teşkilatçılığına diyecek yoktur.

Lenin büyük işler yaparak vefat etmiştir. Namı tarihin mühim bir sahifesini işgal edecektir. Leh ve aleyhinde bulunulacaktır. Fakat bundan sonra Lenin'i tanımayan kimse kalmayacaktır. Lenin'in eseri bugün değil, belki yarın anlaşılacağı için şimdiden bir hüküm vermek kâbil değildir.

30- Kânûn-ı sâni (Karagöz) Gazetesindeki muhavereden:

Karagöz- Lenin bugünkü Rusya'nın babası sayılır. Köylüyü hayvan gibi kullanan Petersburg saraylarını altına gark eden Çarlık'ı yıktığı için Lenin hem kendi milletinin şerefini kurtardı, hem de diğer esir ve mahkûm milletlere bir numune gösterdi. Lenin dünya tarihinde iyi bir nam bırakarak göçtü.

Hacivat- Ama Rusya'da döktüğü bu kadar kanlar?

Karagöz- Elbet dökecekti. Koskoca bir Çarlık Rusya'sının döküntülerini temizlemek kolay mı?"

22 Kânûn-ı sâni (Hakimiyet-i Milliye) de "Türkiye'nin hüzünle karşıladığı bir haber" ser-levhalı kısımdan:

"Dün sabah, dostluk ile bağlı bulunduğumuz Rusya'dan elim ve hüzünlü bir haber gelmiştir. Epey zamandan beri rahatsız bulunan Rus Cumhuriyetleri ittihadı reisi Lenin vefat etmiştir. Bu haber bizi yalnız; bir muhâdenet muahedesiyle bağlı bulunduğumuz komşu millet ve devletin maruz bulunduğu kedere iştirak eylediğimizden değil aynı zamanda ve cihanda yoksun bir mevkii olan bir fikir adamının zıyaını öğrendiğimiz için pek ziyade müteessir ve müteelim eylemiştir. Kader ve ızdırab duyan Rus komşularımıza en samimi ve kalbi taziyetlerimizi beyan eyleriz."

31 Kânûn-ı sâni (İkaz) Gazetesinden:

"Lenin; Türkiye inkılâpçılarına ilk defa dest-i muavenet ve müddetini uzanan ve müşkül anlarımızda bize dostluk gösteren ve milli inkılâbımızın muzafferiyetini dileyen dostumuzdur. Lenin öldü fakat ruhu ve fikri yaşıyor."

30 Kânûn-ı sâni (Kahkaha) Gazetesinden:

İnkılâp dünyasının büyük bir zıyaı

"İnkılâp dünyasının büyük kahramanı, inkılâpçı Rusya'nın icra reisi, cihan âleminin yüksek dehası "Lenin" yoldaş insanlığa büyük bir iz çizdikten, mazlumlar âlemine sönmez bir ateş bırakan sonra 21Kânûn-ı sâni 340'da öldü.

Gazetemiz bu büyük dehanın uful-u ebedinden mütevellid tesirlerini, dünya mazlumlarının ve kardeş Rusya'nın matemine hürmetlerle ilave eyler."

Lenin'in Cenaze Merasimi

Lenin de; 21 Kânûn-ı sânide tedavi edildiği Gorky kasabasında bir gecede vefat etmiştir. Bu hususiaki tabip raporu ber-veche atidir:

(21 Kânûn-ı sânide Lenin'in sıhhati birdenbire fenalaştı. Saat 5.30'da teneffüs müşkülleşti. Lenin kendisini kaybetti ve kuvvetini zayi etmeğe başladı nihayet 7: 15'te merkez teneffüsün felci üzerine teneffüsü inkitâya uğradı.)

Diğer bir ilave raporlarında da deniliyordu ki:

22 Kânûn-ı sânide saat üçte Lenin üzerinde yapılan feth-i meyyit ameliyesi neticesinde, cihaz deveranının derin tebeddülata uğradığı görülmüştür. Mevtin bilavasıtasını eviye-i dimağiyede husule gelen nezftir.

İmzalar:

Elisteratov, Goutier, Pernak, Deshin, Abrikosov,. Aypon, Fersher (sıhhiye komiseri) Semashko, Veysberot, Oboh, Vazanov:

23 Kânûn-ı sânide muazzam ihtifallerle Gorky'den Moskova'ya nakil edilen Lenin'in cesedi, evvelce Asil Zadegan kulübü olan ve şimdi iki numaralı amele teşkilatları evi" Tesmiye olunan binada "sütunlu salon" denilen salona vazi olunmuş ve herkesin ziyaretine müsaade edilmiştir.

Lenin'in cenaze merasimi 16 Kânûn-ı sânide yapılmış, merasimini tertibe evvelce (Çekalar) reisi ve halen de dahiliye komiseri bulunan (Dezerjinsky) memur edilmiştir. Lenin bütün vefat eden büyük inkılâpçıların metfun olduğu "Kızıl Meydan" a eski arkadaşı (Siverdelov) nın yanına defnedilmiştir. Kızıl

Meydanda bu mezarlar, Karaman Sarayının duvarı boyunca tûlânî bir bahçe teşkil etmektedir. Lenin'in merkadı billurdan inşa edilecek ve etrafında yüz binlerce insanın ziyaret etmelerine müsait yollar ve yerler inşa olunacaktır. Lenin metfununa (Kamenev, Kalinin, Zinoviev, Bukharin) tarafından indirilmiştir.

Lenin'in cenaze merasimi hakkında Atide'ki mealde telgrafı bütün dünya telsizleri tarafından alınmıştır:

"26 Kânûn-ı sâni Moskova: Lenin'in cenaze merasimi bugün icra olunmuştur. Bugün Kızıl Moskova müthiş bir manzara arz ediyordu. Rusya'nın her tarafından akın akın Moskova'ya dolan köylü ve amele mümessilleri, beynelmilel amele teşkilatları murahhasları, Düvel-i ecnebiye diplomatları, soğuğun tahte's-sakr otuz beş derecede olmasına rağmen bir buçuk milyon halk merasime iştirak etmişlerdir.

Lenin metfenine indirilirken bütün Rusya'da bütün işler tatil edilmiş, beş dakika müddetince bütün toplar ve tüfekler ateş açmışlar, bütün fabrikalar düdüklerini çalmışlardır. Bu esnada Rusya'nın her tarafına telsiz telgraflar şu-sözleri çıkmış bulunuyorlardı:

"Arkadaşlar! Ayağa kalkınız! Lenin metfenine indiriliyor!"

Rus Kilisesi ve Lenin

Lenin cenaze merasiminde hiçbir dini işaret bulundurulmamış ve hiçbir dini merasim yaptırılmamış olmasına rağmen Rusya Cumhuriyeti Reisi Kalinin, Ortodoks Kilisesi reisi metropolit (yedevkim) den atideki mektubu almıştır:

"Mazlumların halâsı ve hakiki kardeşliğin tesisi için hayatı mücahede içinde geçen kahraman Lenin'in namı ilelebet

payidar olsun ve onun makberi üzerinde pek çok Leninler doğsun!"

Üçüncü enternasyonal merkezi komitesinin ikinci enternasyonal namına (Frederick Adler)'den aldığı telgrafta ezcümle Atide'ki sözler vardı:

Kalben çok müteessir. Aramızdaki bazı ihtilafata rağmen Lenin'in proleter inkılâbı meselesinde daima hakiki bir mücahit olarak kaldığını itirafa mecburuz.

Üçüncü komünist enternasyonali merkezi komitesi, kendi seksiyonlarını teşkil eden dünyada mevcut elli beş komünist partisi merkezlerine şöyle bir telgraf göndermiştir:

(komünist enternasyonali kendi rehber ve muallimini kaybetti. Bu ölüm; Karl Marx'ın vefatından beri proletaryanın uğradığı en büyük zıyaıdır.

Amele sınıfının büyük muallîminin mezarı önünde şapkalarınızı çıkarınız! Beynelmilel proletarya Lenin'in şahsında ne kaybettiğini anlıyor.

Komünist enternasyonali ve şûralar Lenin'in vasiyet ettiği istikamette saflarını daha ziyade sıklaştıracak ve dolduracaktır!"

İmza: Zinoniev

Moskova 32 Kânûn-ı sâni 1294

Bizim İçin Kıymetli Bir Vesika

"Kamenev'in Nutku"

Moskova 2 Şubat (A.A) Sosyalist Sovyetler ittifakı kongresinde Rusya'nın beynelmilel vaziyeti hakkında irâd-ı nutuk eden Kamenev Lenin'in vefatı haberinin harcadığı tesiratından bahsederken demiştir ki: "Memâlik-i ecnebiden alınan taziyet ve teessüratı havi binlerce telgrafname arasında hararetli selamlarla mündemiç tesliyet bahş bir telgrafname bilhassa temayüz ediyor.

Kanlı mücadelat neticesinde hürriyet ve istiklâlini istihsâl eden Türkiye Büyük Millet Meclisinde Sovyetler hakkında sarf olunan sözler bizim için pek değerlidir."

Kamenev yoldaş bilvesile Türkiye Büyük Millet Meclisinde vuku bulan beyanatı ve müzakeratı hatırlatmış ve Türkiye Cumhuriyetinin Lenin'in vefatı dolayısıyla samimi ve hakiki hissiyatını ibraz etmiş olduğunu izah ettikten sonra nutku şu suretle bitirmiştir:

Şark milletleri bilmelidirler ki Lenin'in Rusya'sına vasiyet ettiği Şark milletleri ile mühadenet düsturu onlarca ne kadar mukaddes telakki edilirse Sovyetlerce aynı derecede mukaddes ve muazzez tutulacaktır."

SÖZLÜK

Ba'de-l-mevt: Ölümden sonra
Beyn-el-milel: milletler arası
Cemm-i gafir: büyük cemaat
Düvel-i ecnebiye: Yabancı devletler
Eviye: Damarlar
Feth-i meyyit: Otopsi
İntihab: Seçilme, seçim
Kat'-ı münâsebet: Ahbaplığı kesme
Medfen: Mezar, Kabir
Memâlik-i ecnebi: Yabancı ülkeler
Merbûtiyyet: Bağlılık
Muâhede: Anlaşma
Muhâdenet: Dostluk, yakın ahbaplık
Muharref: Tahrif edilmiş, değiştirilmiş
Müfârekat: Ayrılma
Mürted: Dinden uzaklaşan
Mütefekkir: Düşünür, düşünen
Mütereddi: Kararsızlar, tereddüt edenler
Müsellâh: Silahlı, silahlanmış
Mütevellid: Doğmuş, dünyaya gelmiş
Nim: Yarı
Râbian: Dördüncü
Ricat: Gerileme, geri çekilme
Sevkü'l-ceyş: Askeri birliklerin hazır bulunması gereken yerleri kararlaştırıp bu birlikleri oralara sevk etme işi ve bu işi araştıran ilim, strateji.
Tahte-l-bahr: Denizaltı gemisi

Tasallüp: Katılaşma, sertleşme, sağlamlaşma
Tefsih : Genişleme
Terhib: Korkutma, korkutulma
Teşrik-i mesai: İşbirliği yapma
Tevdi': Emanet etme
Tûlâni: Uzunluğuna, boyuna

İÇİNDEKİLER

LENİN

Lenin ve Leninizm

Karl Marks ve Lenin

Lenin'in Hareket Düsturları

Lenin Hüsn-i Ahlâk Numunesi

Lenin'in Ölümü ve Türkiye'de

Uyandırdığı İntiba: Bir Mütâlaa

ISBN 975-98960-8-7

Devran Matbaacılık
0312 229 36 62